TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
FAKULTA PEDAGOGICKÁ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2005 LADA ŠKARYDOVÁ

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
FAKULTA PEDAGOGICKÁ

Katedra: sociálních studií a speciální pedagogiky

Bakalářský studijní program: Sociální péče

Studijní obor: Sociální pedagog

Název BP:

HLAVNÍ PROJEVY VANDALISMU V TEPLICÍCH

Autor:
Lada Škarydová
Scheinerova 1832
415 01 Teplice

Podpis autora:_____

Vedoucí práce: PhDr.Jan Sochůrek

Počet:

stran	obrázků	tabulek	grafů	zdrojů	příloh
66	1	5	1	21	8 + 1 CD

CD obsahuje celé znění bakalářské práce.

V Teplicích dne 26. 4. 2005

Prohlášení o původnosti práce:

Prohlašují, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a že jsem uvedla veškerou použitou literaturu.

V Teplicích dne: 26. 4. 2005
Lada Škarydová

vlastnoruční podpis

Prohlášení o využití výsledků BP:

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 (školní dílo).

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé diplomové práce, a prohlašuji, že souhlasím s případným užitím mé bakalářské práce (prodej, zapůjčení, kopírování apod.).

Jsem si vědoma toho, že užít své bakalářské práce či poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem TUL, která má právo ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených univerzitou na vytvoření díla (až do jejich skutečné výše). Bakalářská práce je majetkem školy, s bakalářskou prací nelze bez svolení školy disponovat.

Beru na vědomí, že po pěti letech si mohu bakalářskou práci vyžádat v Univerzitní knihovně Technické univerzity v Liberci, kde bude uložena.

Autor:
Lada Škarydová

Podpis:

vlastnoruční podpis

Adresa:
Scheinerova 1832
415 01 Teplice

Datum:
26. 4. 2005

Ráda bych na tomto místě poděkovala panu PhDr. Janu Sochůrkovi za vedení, odbornou pomoc, trpělivost a podněty, které přispěly k vytvoření této práce a všem pedagogům Technické univerzity v Liberci za jejich profesionalitu při předávání vědomostí a zkušeností.

Dále bych chtěla poděkovat mé rodině, obzvlášť své matce, za pomoc při hlídání mých dvou dětí, které se mi narodily v průběhu studia. Bez této pomoci bych bakalářskou práci nemohla dokončit.

Název BP: Hlavní projevy vandalismu v Teplicích

Název BP: The main results of vandalism in Teplice

Jméno a příjmení autora: Lada Škarydová

Akademický rok odevzdání BP: 2005

Vedoucí BP: PhDr. Jan Sochůrek

Resumé

Bakalářská práce se zabývala problematikou vandalismu v Teplicích a vycházela ze stavu, který byl v letech 2001 – 2003. Jejím cílem bylo charakterizovat hlavní projevy vandalismu v Teplicích ve sledovaném období a zároveň zjistit faktory a trendy ovlivňující četnost, projevy a předmět vandalismu v Teplicích. Práci tvořily dvě stěžejní oblasti. Jednalo se o část teoretickou, která pomocí zpracování literárních pramenů popisovala a objasňovala problematiku vandalismu a část praktickou, ve které byly kombinací metod (hlavně pomocí studia dokumentace a rozhovoru) zjišťovány případy, pachatelé a další faktory ovlivňující vandalismus v Teplicích. Výsledky ukazovaly k jakým druhům vandalismu docházelo v Teplicích a jaké je složení pachatelů. Zároveň bylo zjišťováno, jaký má podíl monitorovací dohlížecí systém na celkovém množství zjištěných případů vandalismu. Podstatná část bakalářské práce je věnována prevenci vandalismu.

Summary

This Bachelor Final Report was engaged in problems of vandalism in Teplice; it resulted from status of years 2001 to 2003. The objective of this Report was to individualize main symptoms of the vandalism in Teplice during the monitored period, and, at the same time to discover factors and trends influencing the frequency, symptoms and subject of vandalism in Teplice. The Report consisted of two fundamental areas - theoretical and practical. The theoretical area described and explained (by means of processed hints in the literature) the problems of vandalism. In the practical area, the individual causes, perpetrators and other factors influencing vandalism in Teplice were discovered using combination of various methods (especially by means of documents study and dialogues). The results demonstrated the types of vandalism which occurred in Teplice, as well as structure of perpetrators. At the same time, the monitoring supervisory system's share in the total amount of the discovered causes of vandalism was discovered. The essential portion of the Bachelor Final Report is dedicated to the prevention of vandalism.

TU v Liberci, FAKULTA PEDAGOGICKÁ

461 17 LIBEREC 1, Hálkova 6 Tel.: 048/535 2515 Fax: 048/535 2332

Katedra: **pedagogiky a psychologie**

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(pro bakalářský studijní program)

pro (kandidát) **Lada Škarydová**

adresa: **Scheinerova 1832, 415 01 Teplice**

obor (kombinace): **sociální pedagog**

Název BP: **Hlavní projevy vandalismu v Teplicích**

Název BP v angličtině: **The main results of vandalism in Teplice**

Vedoucí práce: **PhDr. Jan Sochůrek**

Konzultant:

Termín odevzdání: **30. 4. 2004**

Pozn. Podmínky pro zadání práce jsou k nahlédnutí na katedrách. Katedry rovněž formulují podrobnosti zadání.

Zásady pro zpracování DP jsou k dispozici ve dvou verzích (stručné, resp. metodické pokyny) na katedrách a na Děkanátě Fakulty pedagogické TU v Liberci.

V Liberci dne ……

…… ……

děkan **vedoucí katedry**

Převzal (kandidát): ……..

Datum: ……..……

Podpis: ……..

Cíl: Cílem bakalářské práce je charakterizovat hlavní projevy vandalismu v Teplicích v letech 2001 - 2003.
Zároveň zjistit faktory a trendy ovlivňující četnost, projevy a předmět vandalismu v Teplicích.

Předpoklad: Předpokladem práce je teoretická i praktická znalost problematiky vandalismu ve městě Teplice z pozice Městské policie Teplice.

Metody: vlastní výzkum metodami:
studium dokumentace
vlastní pozorování
statistické údaje
analýza údajů

Literatura:
Hrčka Michal: Sociální deviace. Sociologické nakladatelství, Praha 2001.
Matoušek Oldřich, Kroftová Andrea: Mládež a delikvence. Portál, Praha 1998.
Munková Gabriela: Sociální deviace. Karolinum, Praha 2001.
Sochůrek Jan: Vybrané kapitoly ze sociální patologie - II. Díl. TU v Liberci, Liberec 2001.

.....
vedoucí práce
PhDr. Jan Sochůrek

Obsah:

1 ÚVOD ... 7

2 TEORETICKÉ ZPRACOVÁNÍ PROBLÉMU ... 8

2.1 Sociální deviace a sociální patologie ... 8
2.2 Vandalismus ... 12
2.2.1 Definice a projevy vandalismu ... 12
2.2.2 Motivace vandalismu ... 12
2.2.3 Druhy vandalismu ... 13
2.3 Faktory ovlivňující projevy vandalismu ... 14
2.3.1 Osobnost pachatele ... 14
2.3.2 Vrstevnické party ... 16
2.3.3 Rizikové skupiny ... 16
2.3.3.1 Delikventní party ... 16
2.3.3.2 Davy ... 17
2.3.4 Jevy hromadného chování ... 18
2.3.4.1 Jevy hromadné psychické nákazy ... 18
2.3.4.1.1 Primitivní sociální chování ... 19
2.3.4.2 Jevy hromadných výbuchů afektivně impulzivního chování ... 20
2.4 Prevence ... 21
2.4.1 Uvedení do problematiky prevence vandalismu ... 21
2.4.2 Strategie prevence kriminality v Evropě – politika týkající se mládeže ... 22
2.4.3 Prevence kriminality v České republice ... 23
2.4.3.1 Systém a struktura prevence kriminality ... 23
2.4.3.2 Úrovně preventivních aktivit ... 25
2.4.3.3 Organizování prevence kriminality ... 26
2.4.3.4 Republikový výbor pro prevenci kriminality ... 28
2.4.3.5 Oddělení programů prevence kriminality ... 28
2.4.3.6 Kamerové monitorovací systémy ... 29

3 PRAKTICKÁ ČÁST ... 33

3.1 Cíl praktické části ... 33
3.2 Popis zkoumaného vzorku a průběh průzkumu ... 33
3.2.1 První fáze ... 33
3.2.2 Druhá fáze ... 34
3.2.2.1 Odbor dopravy a životního prostředí ... 34
3.2.2.2 Odbor školství, kultury a sportu ... 34
3.2.2.3 Organizační odbor ... 35
3.2.3 Třetí fáze ... 35
3.2.4 Čtvrtá fáze ... 35
3.2.5 Pátá fáze ... 35
3.2.6 Šestá fáze ... 35
3.3 Použité metody ... 35
3.4 Stanovení předpokladů ... 36

3.5 Výsledky, jejich interpretace ... **37**
3.5.1 Zjištění případů a pachatelů vandalismu dle dokumentů Městské policie v Teplicích ... 37
3.5.2 Zjištění projevů vandalismu dle dokumentů Městské policie v Teplicích ... 43
3.5.3 Sprejerství ... 45
3.5.4 Fotbalová utkání v Teplicích a projevy vandalismu ... 46
3.5.5 Projekty prevence kriminality v Teplicích ... 49
3.5.5.1 Monitorovací dohlížecí systém v Teplicích ... 51
3.6 Shrnutí výsledků praktické části a diskuse ... **55**
4 ZÁVĚR ... **60**
5 NÁVRH OPATŘENÍ ... **62**
6 SEZNAM POUŽITÝCH INFORMAČNÍCH ZDROJŮ ... **63**
7 SEZNAM PŘÍLOH ... **65**
8 PŘÍLOHY ... **65**

Seznam používaných zkratek

CCTV	Kamerové monitorovací systémy se odborně nazývají "uzavřené televizní okruhy"(zkratka z anglického Closed Circuit Television)
č.	číslo
ČR	Česká republika
MP Teplice	Městská policie Teplice
OŘ PČR	Okresní ředitelství Policie České republiky
PČR	Policie České republiky
RMV	Rozhodnutí Ministerstva vnitra České republiky
Sb.	Sbírka zákonů České republiky

1 Úvod

Vandalismus je jev, jehož následky jsou nepřehlédnutelné prakticky v každém městě. Autorka bakalářské práce si vybrala město Teplice, jelikož v tomto městě žije a současně má i své pracoviště a to na Městské policii v Teplicích. Pro závěrečnou práci si autorka zvolila téma vandalismus v Teplicích vzhledem k tomu, jelikož tato problematika úzce souvisí s její profesí.

Teoretická část je zprvu věnována tématu sociální deviace a sociální patologie, kdy termín sociální deviace se dá označit jako termín nadřazený termínu sociální patologie.

Dále je uvedeno téma vandalismu, kde jsou charakterizovány jeho projevy, motivace a druhy. Podstatná část je věnována faktorům ovlivňujícím projevy vandalismu.

Závěr teoretické části je věnován prevenci vandalismu.

V praktické části byla zjišťována problematika vandalismu v Teplicích, kdy byly zjišťovány nejen projevy vandalismu, ale i složení zjištěných pachatelů a další kritéria.

Prevence kriminality je neméně důležitá součást týkající se problematiky vandalismu, a tak nemalá část bakalářské práce je věnována systému a organizování prevence kriminality. (Prevence vandalismu je součástí prevence kriminality.)

Průzkum v oblasti prevence byl zaměřen na situační prevenci a to konkrétně na monitorovací dohlížecí systém, který obhospodařuje Městská policie v Teplicích.

2 Teoretické zpracování problému

2.1 Sociální deviace a sociální patologie

Termínem **sociální deviace** označujeme porušení nebo podstatnou odchylku od některé sociální normy, případně od skupiny sociálních norem, porušení formálních očekávání případně neformálních požadavků kladených na lidské chování v dané společnosti. Sociální norma je termín, který je používán v sociologii v širším významu než např. v právu. Máme zde na mysli ne pouze zákony, ale i náboženské a etické normy, normy vztahující se k určitým zvykům, obyčejům a rituálům ve společnosti. Od charakteru sociální normy, závažnosti jejího dodržování a míry jejího porušení se odvíjí systém sankcí, který společnost vůči „narušiteli" normy (norem) uplatní. Sociologie se zabývá deviantním chováním zpravidla tehdy, jde-li o podstatné narušení některých sociálních norem zpravidla většími skupinami osob a má-li toto chování společensky pociťované negativní důsledky. Dále je důležité připomenout, že lidské chování se může odchylovat od sociální normy jak ve smyslu jejího dodržování až do krajnosti (pozitivní deviace), např. militantní abstinenství, tak ve smyslu jejího porušení (negativní deviace), např. alkoholismus. Žádná norma není dodržována přesně. Podle Lundberga jak uvádí (dle Munková, 2001, s. 9) podléhá její dodržování tzv. normálnímu rozložení. Podoba této křivky vypovídá o tom, že největší proporce lidí danou normu zhruba dodržuje a s narůstající distancí od normy v obou směrech klesá počet takto se chovajících jedinců. V každé společnosti existuje ve vztahu k různým normám určitý toleranční limit, který vypovídá o tom, jakou míru nepřesnosti při dodržování té normy je daná společnost ochotna v daném čase tolerovat. (Munková, 2001, s. 9 – 10). Toleranční limit je pro různá překročení norem rozdílný v jednotlivých společnostech. Mění se i v rámci jedné společnosti uvnitř populace i v průběhu času vlivem řady okolností. Nemění se ovšem pouze toleranční limit, mění se i samotné normy, jako se vyvíjí společnosti. (Munková, 2001, s. 10)

Z obecného sociologického hlediska je třeba zmínit systém **sankcí**, které stojí za dodržováním sociálních norem.

Termínem sankce (z lat. sanctio = potvrzuji, schvaluji) označujeme všechny mechanizmy, které vedou k posílení sociálních norem ve vědomí lidí prostřednictvím odměn, tzv. pozitivní sankce. Přestože i tyto sankce hrají poměrně důležitou roli při udržování a posilování sociálního konsensu ve společnosti, je s termínem sankce v sociologii daleko častěji pracováno v jeho druhém významu – ve významu negativní sankce, tj. trestu za

porušení normy. Jak **pozitivní, tak i negativní sankce** mohou mít různou míru formalizace. Uplatňování neformálních sankcí je důležitou součástí mezilidských vztahů a často mohou mít na lidské chování větší vliv než mohou mít formální odměny nebo sankce. Formální sankce jsou přesně definovaná pravidla a postupy (často v písemné podobě) pro aplikaci různých odměn a trestů v závislosti na normách společnosti a lidském chování. (Munková, 2001, s. 11)

Posledním termínem v tomto obecném výčtu je termín **sociální kontroly**, kterým rozumíme všechny mechanizmy formální i neformální povahy, kterými se společnost chrání proti svým narušitelům v zájmu udržení sociálního konsensu. Toto udržení sociálního konsensu prostřednictvím institucí sociální kontroly je nezbytnou podmínkou fungování společnosti jak v období její relativní stability, tak i v obdobích sociální změny. Neformální instituce sociální kontroly mohou představovat např. rodiče, sousedé. V této rovině pak má stěžejní význam proces socializace jedince, který neznamená nic jiného než oboustranný vztah mezi jedincem a společností, kdy „hlavním funkčním problémem vztahu sociálního systému k systému osobnosti je osvojení si, rozvíjení a udržování přiměřené motivace k účasti na společensky uznávaných a řízených vzorech jednání v průběhu životního cyklu. Společnost musí zase zpětně, prostřednictvím těchto vorů jednání, přiměřeně uspokojovat nebo odměňovat své členy, má-li její fungování ve formě systému trvale záviset na jejich výkonech" (Parsons dle Munková, 2001, s. 11)...

Za jeden z nejvýznamnějších problémů je považováno dosažení optimální míry sociální kontroly ve společnosti. Je-li sociální kontrola příliš silná, obvykle sice klesá míra sociálních deviací, je však vykoupena pocity neustálého dohledu nad chováním jedinců, společnost má rysy totalismu a stagnuje. V situacích nedostatku sociální kontroly naopak stoupá počet sociálních deviací a to může v extrémních případech vyústit v rozpad sociálního konsensu. (Munková, 2001, s. 11 – 12)

Existují různé koncepce a teorie definující sociální deviaci, ale vzhledem k rozsahu této práce se nelze touto problematikou podrobně zabývat.

Strukturu sociální deviace tvoří podle Kudrjavceva a Něrsesjance deformace sociálních hodnot, sociálních institucí, sociálních norem a sociálních vztahů. Na úrovni každé sociální deviace můžeme rozeznávat subjekt, obsah, objekt, cíle a důsledky. (dle Hrčka, 2001, s. 19)

Subjektem sociální deviace je ten, kdo vykazuje deviantní charakteristiku nebo se deviantně chová. Může to být izolovaný jednotlivec, malá sociální skupina, třída, etnická či kulturní menšina či jiná sociální jednotka, pokud příslušný atribut či chování vykazují všichni

nebo alespoň většina jejích členů. **Obsah sociální deviace** zahrnuje fyzické, psychické či sociální charakteristiky nebo vzorce chování subjektů, které jsou považovány a označovány za deviantní ve vztahu k nějaké sociální normě. **Objekt sociální deviace** vyjadřuje, na co jsou deviantní projevy zaměřeny. Může jít o sociální objekty (jedinci, sociální skupiny, třídy, etnické menšiny, subkultury nebo dokonce celá společnost), fyzické objekty (např. ničení majetku u mladistvých vandalů), určité oblasti společenského života (ekonomika, ideologie, politika, kultura, morálka, životní prostředí) nebo některé společenské hodnoty (čest, zdraví, spravedlnost apod.). Některé deviace nemusí mít žádný objekt, pokud je subjekt provozuje zcela osamoceně a nemají pro něj žádné škodlivé důsledky nebo pokud se žádná složka necítí deviantním chováním poškozena. **Cílem sociální deviace** je uspokojení nějaké potřeby nebo dosažení nějakého cíle. Motivované deviantní chování pak vede k tomuto cíli z pohledu subjektu rychleji a snadněji než chování konformní, nebo příslušný cíl resp. potřeba není konformním chováním vůbec dosažitelný. Může jít o materiální zisk, uspokojení biologické (např. sexuální) nebo sociální (např. uznání v delikventním gangu) potřeby nebo snahu vyhnout se určité nepříjemné povinnosti nebo činnosti. Existuje ovšem i nemotivované deviantní chování, kdy aktér nesleduje žádný předem stanovený cíl. Motivace se může měnit v průběhu samotného deviantního aktu i v průběhu deviantní kariéry jedince. **Důsledkem sociální deviace** může být u motivovaných deviací dosažení či nedosažení stanoveného cíle, resp. uspokojení či neuspokojení potřeby. Na úrovni jedince může deviace vyvolávat pocity hanby a viny a snahy o racionalizaci nebo neutralizaci. Na úrovni okolí může docházet k normalizaci deviantního chování, nebo naopak ke stigmatizaci jeho nositele a aplikaci neformálních či formálních sankcí, které mohou vést k odstranění či zmírnění deviace nebo naopak přispívat ke stabilizaci deviantního chování a k osvojení deviantní identity a role (sekundární deviace). Sociální deviace mají přitom důsledky nejen pro deviantní subjekty a objekty, ale také pro příslušnou skupinu, komunitu či společnost, v níž se vyskytují. (Hrčka, 2001, s. 19 – 20)

Z dynamického pohledu můžeme u sociálních deviací rozeznávat tyto komponenty:

1. deviantní motiv,
2. deviantní projev či chování,
3. interpretace (označkování) projevu (chování) jako deviantního,
4. regulační opatření ze strany okolí
5. vliv regulačního opatření na další chování jedince.

Vztahy mezi těmito komponentami jsou složité a neodpovídají vždy jednoduchému modelu lineární kauzality. Nemusí být přitom vždy přítomny všechny komponenty: může například

chybět deviantní motiv, rozpoznané deviantní chování nemusí být označkováno a sankcionováno apod. Koncepce, teorie a definice sociální deviace se pak liší tím, na kterou z těchto položek kladou hlavní důraz. (Hrčka, 2001, s. 20)

Sociální deviace by se dala označit i jako pojem nadřazený (širší) pojmu **sociální patologie**. Dle psychologického slovníku je pojem sociální patologie „zastaralý výraz pro odvětví sociologie, který rozvíjela v Anglii na začátku 20. století Barbara Woottnová; sociální patologie se zabývala průběhem a podmínkami abnormálních sociálních procesů, jako je zločinnost, alkoholizmus, pracovní úrazy, dopravní nehodovost, sociálně podmíněné psychické poruchy, pracovní úrazy a nemoci, chudoba, nezaměstnanost apod." (Hartl, Hartlová, 2000, s. 401) I když je pojem sociální patologie označen jako zastaralý, nicméně je i v současnosti používán. Oproti sociální deviaci, termín sociální patologie zahrnuje výhradně negativní sociální jevy a sociální skupiny.

Sociální patologie je označena jako „shrnující pojem pro nezdravé, nenormální, obecně nežádoucí společenské jevy, tzn. společensky nebezpečné, negativně sankcionované formy deviantního chování, ale hlavně pro studium příčin jejich vzniku a existence." (Sociologický ústav AV ČR, 1994, s. 93)

V sociologii postupně též krystalizoval pojem sociálně deviantního chování, který se rozvíjí ve třech základních teoriích:

1. Teorie „Kinds-of-people" – předpokladem je existence typů lidí, jejich chování vybočuje z norem nebo k tomuto vybočení mají tendence.
2. Situační teorie – vychází z předpokladu, že existují situace, ve kterých se většina lidí sociálně deviantně zachová, např. extrémní zátěžová situace, příležitost apod.
3. Konjunktivní teorie – určitý druh lidí se za určité situace chová určitým způsobem.

(Sochůrek, 2001, s. 10)

2.2 Vandalismus

„Kdy by bylo nejméně zlých činů? Kdyby se na zlý čin obořili stejně ti, jichž se nedotkl, jako ti, jichž se týká bezprostředně." Solón z Athén (Hartl, 1994, s. 411)

2.2.1 Definice a projevy vandalismu

Vandalismus je v psychologickém slovníku definován jako „primitivní ničení kulturních hodnot, potěšení z ničení; nepatří sem terorizmus, šikany; v zásadě projev skupinového protestu, provokace, upozornění na sebe; spontánní reakce po fotbalovém zápase i jako akt zvůle, msty, rasové nesnášenlivosti." (Hartl, Hartlová, 2000, s. 664)

Dle sborníku sociálních deviací, jak uvádí Sochůrek je **vandalismus** „sociálně patologický jev, charakterizovaný logicky nezdůvodnitelným ničením různých věcných hodnot, obvykle jen pro radost z ničení." (Sochůrek, 2001, s. 8)

Vandalismus se velmi vzácně vyskytuje u dospělých jedinců, někdy je výsledkem řádění davu. Jde o jev typický především u adolescentů – chlapců a výrazně se na něm podílejí party. Dívky se na akcích vandalů aktivně podílejí zcela výjimečně.

Někdy může být vandalismus projevem i u náboženských či jiných fanatiků, často trpících psychózou či závažnější formou poruchy osobnosti. (Rozbíjení vzácných soch, polévaní obrazů svatých kyselinou apod.)

Adolescentní vandalové, zpravidla v partách, ničí běžně dostupné věci a zařízení – hřbitovy, vnitřky kostelů, vybavení čekáren, železniční vagóny apod. Rabování ve válečné situaci není vandalismem. (Sochůrek, 2001, s. 8 – 9)

2.2.2 Motivace vandalismu

Motivací vandalismu je radost z ničení, seberealizace a nejčastější získání pozice či obdivu ve skupině. Zároveň nese všechny znaky chování delikventní party. Motivem může být revolta proti společnosti, jejím symbolům a hodnotám nebo msta, závist či zloba. (Např. poškozování luxusních vozidel poškrábáním laku apod.). Zvláštní formy vandalismu se vyskytují např. při různých revolucích, kdy jsou ničeny i nenahraditelné kulturní hodnoty. (Své jméno dostal vandalismus podle starogermánského kmene, kteří v roce 455 n.l. zpustošili Řím). (Sochůrek, 2001, s. 9)

Zimbardo soudí, že „vandalismus je projevem potřeby sebepotvrzování u individuí, která jsou v situaci společenských outsiderů a která touží na sebe upozornit". (Sociologický ústav AV ČR, 1994, s. 78)

2.2.3 Druhy vandalismu

Druhy vandalismu

Zimbardo dělí na vandalismus:

- Hrabivý – rozbíjení automatů – cíl získat vhozené mince;
- Taktický – cílem je upoutat pozornost – např. ničení zařízení cel vězni;
- Ideologický – různé nápisy např. proti vládě;
- Mstivý – odplata za něco (např. vězeň, kterému není vyhověno v jeho žádosti ničí zařízení cely);
- Hravý – např. sázka o to, kdo rozbije více oken, pouličních lamp apod.
- Zlostný - jako výraz zloby nebo závisti (např. poničení drahých aut).

(Sochůrek, 2001, s. 9)

Vandalismus plní velice často roli „ukázání se" před partou, gangem. Jedinec si sám sobě dokazuje svoji sílu i moc a pro sebe si zdůrazňuje pocit, že to je on, kdo rozhoduje o svém jednání. (Sochůrek, 2001, s. 9).

Shodně se Sochůrkem považujeme sprejerství za specifický druh vandalismu. **Sprejerství** splňuje v zásadě znak ničení hodnot – např. pomalovaní historicky cenných budov, nových omítek na domech, stanic metra atd. Sprejer tedy ničí nebo znehodnocuje výsledky něčí práce. Zároveň ale chybí znak „logické nezdůvodnitelnosti", který však autor uvedené práce považuje za sekundární. (Sprejer důvodně ničí – maluje své představy a kresby). Pokud bychom znak logické nezdůvodnitelnosti přijali i pro sprejery jako bezpodmínečný, pak by vandalismem nemohlo být nazváno zhanobení např. židovských hřbitovů, protože motiv může být rasistický (tedy ideologický – logicky zdůvodnitelný, i když zrůdně a zavrženíhodně), ale podobně může být primárním motivem agresivita a vůbec nejde o to, jaký hřbitov je ničen. (Sochůrek, 2001, s. 10).

2.3 Faktory ovlivňující projevy vandalismu

Existuje mnoho faktorů, které ovlivňují projevy vandalismu, níže uvedené členění je zaměřeno na osobnost „potencionálního pachatele“ a na skupiny lidí, kdy je zvýšené riziko jeho páchání. Je nutné zároveň uvést, že se jedná pouze o určitou část se stručným popisem a nejedná se o celkový výčet možných faktorů.

2.3.1 Osobnost pachatele

Nelze opomenout důležitost **osobnosti pachatele**. Forenzní psychologie má vlastní typologii delikventa. Např. Netík uvádí, že delikventní populaci lze diferencovat, tedy i většinu odsouzených, do následujících tříd - typů:

1. Socializovaný typ, který je prakticky nejméně zasažen asociálním chováním. To by v tomto případě mělo mít pouze epizodickou povahu. Jeho osobnost nejeví známky výraznější poruchovosti.
2. Neurotický typ – jeho kriminální chování řeší nějaký intrapsychický konflikt, jehož povaha není obvykle uvědomována. Poruchovost tohoto typu není obvykle fatální.
3. Nesocializovaný, přesněji defektně socializovaný typ. V psychopatologii bývá označován jako psychopatický či typ s asociální poruchou osobnosti. Jeho osobnostní regulační systém (systém řídící chování) není dostatečně zformován, chybějí mu především inhibiční (útlumové) mechanizmy blokující sociálně nežádoucí chování.
4. Mentálně insuficientní (nedostačivý) typ, zahrnující především jedince se sníženou inteligencí.
5. Deviantně socializovaný typ, typ reprezentovaný jedincem, který si dobře osvojil sociální normy skupiny, k níž se vztahuje, ale tyto normy jsou v rozporu s normami společnosti. Jeho chování je regulované, ale deviantními regulativy. Jde o tzv. kulturou podmíněného delikventa.
6. Typ s masivní psychickou poruchou, psychopatologicky označovaný jako psychotický. V kriminologických studiích nebývá obvykle uvažován, neboť není trestně odpovědný. Orgány činné v přípravném řízení trestním se s ním však víceméně vzácně setkávají. (Netík, Netíková, 1991, s. 11).

Dle uvedeného dělení, lze předpokládat hlavní podíl na vandalismu u **deviantně socializovaného typu**. Jak je již výše uvedeno, výrazný podíl na vandalismu mají delikventní party s jedinci v adolescentním věku.

Další rizikovou skupinou v páchání vandalismu jsou jedinci s agresivní poruchou chování a nesocializovanou poruchou chování.

Dle Marie Vágnerové jsou **agresivními poruchami** v dětském věku – šikana, ***vandalismus***, přepadávání apod. Agresivní chování porušuje a omezuje práva ostatních, a proto je lze považovat za závažnější (oproti neagresivnímu porušování sociálních norem). Mezi oběma typy není přesná hranice, mohou se různým způsobem kombinovat. (Vágnerová, 1999, s. 280)

O poruchách chování mluvíme obyčejně až ve středním školním věku, i když se u disponovaných dětí nebo za nepříznivých okolností objevuje nežádoucí chování již v ranějším období. Takový projev může signalizovat budoucí závažnější poruchu, ale může mít i přechodné trvání. (Vágnerová, 1999, s. 280).

Podle Malé, která vychází z MKN – 10, jak uvádí Ilona Pešatová, lze poruchy chování dělit na: poruchy s lepší prognózou (porucha chování ve vztahu k rodině, socializovaná porucha chování) a poruchy se špatnou prognózou (nesocializovaná porucha chování, porucha opozičního vzdoru, dezinhibovaná příchylnost v dětství). (Pešatová, 2003, s. 33).

Poruchy se špatnou prognózou jsou víceméně trvalé a kontinuální. Kontinuita poruchy jde od poruch chování v předškolním věku (vzhledem k dezinhibované příchylnosti v dětství), přes disharmonický vývoj osobnosti s nesocializovanou poruchou chování v adolescenci do disociální psychopatie v dospělosti. (Pešatová, 2003, s. 36). **Nesocializovaná porucha chování** zahrnuje poruchu chování samotářského agresivního typu a nesocializovanou agresivní poruchu. Jde o kombinaci trvalého disociálního nebo agresivního chování s výrazným narušením vztahů jedince k ostatním dětem. Dochází ke kumulaci všech druhů antisociálního chování. (Pešatová, 2003, s. 37). U této poruchy se mimo jiné objevují agresivní poruchy chování (vandalismus, šikana).

Nesocializovaná porucha chování se obvykle v dospělosti krystalizuje do amorální disociální poruchy osobnosti nebo do explozivní, impulzivní agresivní emočně nestabilní poruchy osobnosti. (Pešatová, 2003, s. 38).

2.3.2 Vrstevnické party

Parta (gang) je dle Psychologického slovníku (Hartl, Hartlová, 2000, s.399) „označení pro neformální sociální skupinu s trvalejšími strukturovanými vztahy, mající charakter referenční skupiny; sociální a etická hodnota je dána cílem, který parta sleduje, což bývá obvykle vyjádřeno přívlastkem (delikventní, dělnická aj.); podobně jako v kolektivu jsou zde tendence vzájemné pomoci, přátelství, společenských zájmů, postojů a cílů."

Pro **rizikovou mládež z dysfunkčních rodin** je vrstevnická skupina důležitější než pro mladé lidi vyrůstající v rodinách, jež dětem poskytují přiměřenou míru podpory a vedle toho jim přiměřeně vytyčují meze dovoleného chování.

Vrstevnická skupina však není pro nikoho jen neproblémovým zázemím; tím spíše jím není pro mladé lidi vyrůstající bez rodičovského zájmu, bez jasných pravidel, ohrožované despotickým trestáním rodičů apod. I pro dítě vychované funkční rodinou představuje každá vrstevnická skupina více nebo méně stresující nárok; obstát v očích vrstevníků jako někdo, kdo je „v pořádku", kdo plně sdílí její hodnoty.

Nároky na konformitu jsou ve vrstevnické skupině mládeže obvykle vyšší než ve všech jiných skupinách. Zahrnují nejen způsob vyjadřování, ale i úpravu zevnějšku, druh preferované hudby, způsob chování k opačnému pohlaví, postoj ke škole, případně k práci, k rodičům, k penězům, k sexualitě, ke kouření, k drogám, k alkoholu atd.

U dětí frustrovaných nízkou podporou rodiny je pravděpodobné, že potřeba kladného přijetí vrstevnickou skupinou bude ještě silnější než u dětí s dobrým rodinným zázemím. Na tyto děti má vůdce party velký vliv a také ho využívá. Vstupním rituálem do již ustavené delikventní skupiny je v některých západních zemích dokonce spáchání nějakého závažného trestného činu tím adept překročí hranici běžných tabu a může být v případě potřeba vůdcem skupiny či ostatními členy vydírán hrozbou, že jeho čin bude anonymně oznámen policii. Hrozba ztráty postavení ve vrstevnické skupině je tak posilována hrozbou prozrazení a případných sankcí. (Matoušek, Kroftová, 1998, s. 84 – 85)

2.3.3 Rizikové skupiny

2.3.3.1 Delikventní party

Delikventní party u nás skoro vždy vznikají z podskupin mladých lidí, kteří se dobře znají z jedné instituce, méně často se rekrutují z mládeže bydlící na jednom sídlišti, resp. v jedné čtvrti, jak je tomu častěji v západních zemích. Tyto skupiny se buď úplně vymknou

běžným mechanizmům sociální kontroly (přestanou chodit do učení, do školy, do práce), vytvoří si vlastní hodnotové preference a chovají se vysoce autonomně, anebo, což je méně časté, se kontrole vymknout jen v době svého volna.

Některé party jsou ke své **kriminální činnosti** přivedeny tím, že tráví čas v hernách a na diskotékách a záhy se jim na tento způsob života přestane dostávat prostředků. Začnou si je opatřovat drobnými krádežemi, jež pak přerůstají v organizované, plánované akce s napojením na překupníky. U nás je tento typ delikventních part patrně nejčastějším typem delikventní skupiny. Podle Chvojky a Pekaře (1997), (dle Matoušek, Kroftová, 1998, str. 85) sledovali v roce 1996 kriminalisté z Prahy pětapadesát skupin dětí a mládeže, jež se pohybovali v prostředí heren a diskoték. Z nich třicet osm, což jsou plné tři čtvrtiny, prokazatelně překračovalo zákon. Jiné party vede ke kriminalitě nuda.

Neuvědomovaným motivem tohoto chování je pravděpodobně snaha předvést se před kamarády jako „správnej tvrďák", což předpokládá skupinovou atmosféru, kvůli níž před násilným aktem nikdo nedokáže couvnout, protože by se ve skupině blamoval svou slabostí. (Matoušek, Kroftová, 1998, s. 84 – 85)

Již vzniklé delikventní gangy jsou téměř neovlivnitelné zvenčí. Organizátoři všech forem intervencí a všech typů preventivních programů by měli dát pozor na to, aby vznik delikventního gangu nebyl nezamýšleným vedlejším důsledkem programu, jehož cíl byl právě opačný. Toto riziko je vysoké u všech typů skupinových programů pro rizikovou mládež. (Matoušek, Kroftová, 1998, s. 85).

2.3.3.2 Davy

Dle Psychologického slovníku (Hartl, Hartlová, 2000, s. 96 - 97) je „**dav** (crowd, mass, mob) soustředění většího počtu anonymních osob na stejném místě, které jsou navzájem ovlivňovány vzájemnou fyzickou blízkostí; vznikají živelné emoce, snížení racionální kontroly, zesiluje se sugestibilita, nápodoba, afekty, padají zábrany a osobní odpovědnost. S pojmem davu souvisí i pojem **deindividualizace** (deindividuation) jak uvádí Psychologický slovník (Hartl, Hartlová, 2000, s. 99 – 100) „dle L. Festingera (1952) stav sníženého sebeuvědomění jedince, pocit ztráty osobní identity a splynutí s anonymní skupinou; výsledkem snížené zábrany vůči impulzivnímu chování."
(Hartl, Hartlová, 2000, s. 99 - 100)

Sociolog Szczepański (1966), (dle Nakonečný, 2000, s. 247) definuje a charakterizuje dav takto: „Dav je přechodným shromážděním většího množství lidí v prostoru

dovolujícím bezprostřední kontakt, reagujících na stejné podněty podobným nebo identickým způsobem. Lidé v davu jsou spojení psychickou vazbou skládající se z podobných nebo identických emocí a pudů, vyvolaných podněty. Dav nemá žádné ustálené organizační normy ani žádný soubor norem morálních. Jeho vliv na členy vyplývá z emocionální pudové vazby. V davu se uplatňují primitivní, ale silné pudy a emoce, nebrzděné žádnými etickými nebo organizačními normami. Existují různé druhy davů, z nichž nejznámějším a nejčastěji popisovaným je dav agresivní, jehož projevy jsou např. lynč, teroristické akty a pozdvižení... Agresivní dav se objevuje ve třech různých formách: dav lynčující, tj. dav pronásledující jednoho člověka; dav terorizující, známý z pogromů nebo jiných teroristických aktů a směřující proti určité kategorii osob nebo proti skupinám; dav bojující, jaký se objevuje v době vzpour nebo stávek, kdy se napadená demonstrace nebo sběh začíná bránit neorganizovaným způsobem."

Akce davu probíhá jako psychická nákaza, jejímž zdrojem jsou aktivní jedinci se zvláště silnou motivací. Podstatnými znaky davu jsou podle Younga, jak uvádí Nakonečný, jeho tranzitivní povaha, jeho prostorová distribuce a společné ohnisko pozornosti akce. Od davů jako shlukujících se jedinců je nutno odlišit publikum. (Nakonečný, 1970, s. 332) Dle Browna, jak uvádí Nakonečný, se dále shluky a publika podrobně dělí. V této práci autor uvádí pouze základní dělení, kdy se shluky dělí na: agresivní, únikové, akviziční a výrazové; a publika na: nahodilá a záměrná. (Nakonečný, 170, s. 333) „Shluky jsou neorganizovanou masou podléhající psychické nákaze. Publika se konstituují z jedinců s více či méně přesnými záměry a očekáváními. (Nakonečný, 1970, s. 332)

2.3.4 Jevy hromadného chování

Čírtková dělí jevy hromadného chování na:

1. jevy hromadné psychické nákazy,
2. jevy hromadných výbuchů (erupcí) afektivně impulsivního chování.

2.3.4.1 Jevy hromadné psychické nákazy

Jevy hromadné psychické nákazy charakterizuje především existence vyladění jedinců jistého sociálního souboru. Pokud má hromadná psychická nákaza pouze podobu přejímání jistého způsobu myšlení a s ním spojených citových (emocionálních stavů), hovoříme o ***šeptandě***. Pokud šeptanda vyústí do konkrétního jednání jistého sociálního souboru, hovoříme

o ***panikaření***. Jestliže obdobné psychické vyladění sociálního souboru začne provázet chování více či méně postrádající společenské zábrany, hovoříme o ***primitivním sociálním chování***. (Čírtková, 1995, s. 172)

2.3.4.1.1 Primitivní sociální chování

Primitivním sociálním chováním rozumíme chování zbavené zábran. Je výrazem společenského bezprostředního prožívání radostného, úzkostného či „bojovného" psychického vzrušení, duševního napětí, nadšení, mocných smyslových dojmů apod., u členů početnějšího sociálního souboru. Rozvíjí se od emocionálního prožívání situace a jejího vývoje přes sdílení shodného psychického vyladění vyvolávání vzájemné psychické odezvy až k postupnému odbourávání zábran a narůstání spontánních vnějších projevů tohoto vyladění v nejrůznějších činnostních aktivitách. (Čírtková, 1995, s. 173 – 174)

Mezi typy primitivního sociálního chování klasifikované dle Čírtkové patří: **psychologické jevy sportovních diváků**, kdy „příznivci té či oné strany prožívají vzrušení úměrné „důležitosti" určitého střetnutí a „nutnosti" vítězství vlastního mužstva. Přízeň je rozdělena mezi soupeřící strany a tím vzniká i protikladné hodnocení a obsah prožitků. Praxi tu ilustrují především příklady hromadného chování diváků tzv. kolektivních sportů. „Fanda" je mimořádně citlivý na vše co „ohrožuje" vítězství vlastní strany. Soupeření na hřišti se nezřídka přenáší do soupeření publika. Za určitých okolností pak dochází k nesportovním, hrubě primitivním až agresivním projevům a následkům. Nejvýraznější je to ve sportech, v nichž je obsažen požadavek tvrdosti (např. hokej, tzv. americké fotbal, ale i kopaná, rohování) se známými vulgárními požadavky publika „bijte je", „řežte je", „zabij ho" aj." . (Čírtková, 1995, s. 173 – 174)

Do kategorie těchto jevů z psychologického hlediska nelze zařazovat záměrné antisociální chování, které je jistým programem specifických pijáckých, výtržnických či jiných part, tlup a „feťáků". Jde o rozlišení záměrné agresivity, rušení veřejného pořádku a jiných forem kriminální činnosti od spontánních jevů hromadného chování. (Čírtková, 1995, s. 175)

2.3.4.2 Jevy hromadných výbuchů afektivně impulzivního chování

Společným znakem jevů hromadného výbuchu afektivně impulsivního chování je vznik podnětu takové povahy, že vyvolá mocný psychický otřes, při němž jsou lidé frustrováni v takové míře, že rozvíjejí afektivně impulsivní chování se všemi příznačnými rysy chování frustrovaného. (Čírtková, 1995, s. 175)

Výbuchy (erupce) afektivně impulsivního chování bývají rozlišovány do tří skupin, a to podle způsobu reakce na výše uvedený psychický otřes. Jsou jimi:

- panika
- výbuchy agresivity
- masová hysterie

Panika

Je jevem hromadného chování, který je spjat se svéráznými účinky afektu strachu. Představuje reakci živelně usměrněnou k útěku z místa nebezpečí (skutečného i pomyslného). Chování lidí zachvácených panikou je příznačné svojí neadekvátností k situaci, v níž se nalézají a k jejím prvkům. Lidé tu neřeší situaci účelným systémem chování, ztrácejí schopnost autoregulace a úsudku, poznávací orientace v prostředí, jednají vysoce frustrovaně. Jejich reakce jsou sice orientované k sebezáchově, ale ve skutečnosti často vedou k záhubě.

Výbuchy agresivity

Tento typ hromadného chování je založen na zcela obdobných principech panického chování s tím rozdílem, že v jeho základě spočívá prožitek afektu vzteku. (Čírtková, 1995, s. 176)

K výbuchu agresivity může dojít:

- Přímo z tzv. agresivního vyladění, příznačného specifickou citlivostí (vznětlivostí), sociální soubor tu před výbuchem agresivity připomíná „sud s prachem“, čekající na svoji jiskru.
- Zprostředkovaně z úzkostného vyladění; sociální soubor tu přemění původně panickou reakci v agresivní vyladění a výbuch agresivity vůči zdroji ohrožení nebo vůči překážce (míněné v nejširším slova smyslu), která se staví do cesty útěku (tzv. „útěk dopředu“).

(Čírtková, 1995, s. 176 - 177)

Masová hysterie

Jde o jev z kategorie hromadného chování, vznikající za podmínek, podobajících se konfliktové situaci v oblasti individuálně psychické zátěže. Vzniká v okamžicích, kdy se sociální soubor ocitá ve vyhroceném konfliktu protikladných pohnutek cílového chování stejné naléhavosti, v situaci afektivně impulzivního kolísání mezi několika možnými volbami stejně beznadějnými či nevedoucími k řešení vyhrocené konfliktní situace. Jevy masové hysterie jsou známy hlavně z válek... (Čírtková, 1995, s. 177 - 178)

Za mimořádně významný, z hlediska ochrany proti jevům hromadného chování, se považuje fakt, zda se v hromadné psychické zátěži ocitá nahodile vzniklý sociální soubor nebo organizovaná skupina.

- V nahodile vzniklých souborech jde prvotně pouze o časoprostorovou koexistenci jedinců (či jejich skupinek), bez hlubších vzájemných svazků. Teprve významný zvrat ve vnějších okolnostech působí jako činitel jejich homogenizace.
- Zásadně jiná situace nastává, když je psychické zátěži vystavena organizovaná skupina (s rozvinutými vzájemnými vazbami, normami, „skupinovým míněním", s fungujícími vůdci). Je málo pravděpodobné, že se v takovémto sociálním souboru rozvine hromadné chování automaticky s nástupem zátěžové situace.

(Čírtková, 1995, s. 178 - 179)

2.4 Prevence

2.4.1 Uvedení do problematiky prevence vandalismu

Vandalismus je sociálně patologický jev a je jedním z projevů, který se objevuje u delikventních part. Tyto party jsou většinou složeny z jedinců v adolescentním věku. Jelikož se jedná o jedince, kteří ještě nedosáhli dospělosti, myslím, že hlavně v oblasti **prevence** nelze závažnost této problematiky podcenit.

Vandalismus má svůj podíl na celkovém množství spáchané kriminality, a tak i prevence vandalismu je součástí **prevence kriminality**.

2.4.2 Strategie prevence kriminality v Evropě – politika týkající se mládeže

Existují různé strategie týkající se prevence kriminality mládeže, níže uvedená strategie je jednou ze strategií, která je zaměřena na **politiku týkající se mládeže.**

Zatímco rodina a škola bezesporu nejvíce ovlivňují pravděpodobnost páchání trestné činnosti mládeží, existují limity možností účinného dohledu nad způsobem života dětí rodiči a učiteli. Riley a Shaw (1985) zjistili, jak uvádí John Graham a Trevor Bennet, že páchání kriminality souvisí s rozsahem volného času, který chlapci tráví mimo domov se svými přáteli. To svědčí o tom, že za těchto okolností dohled prováděný odpovědnými dospělými osobami (kromě rodičů) by mohl významně přispět k prevenci kriminality mladistvých chlapců. Vně školy pracovníci pro mládež představují s největší pravděpodobností zdroj doplňkového dohledu, zejména na veřejných prostranstvích.

Hlavním cílem práce s mládeží je zabezpečit prostřednictvím sociální výchovy osobní rozvoj jedince. Rozhodující součást sociální výchovy je naučit mladé lidi převzít osobní odpovědnost za své jednání. Mladým lidem by tudíž měla být v maximálně možné míře nabídnuta možnost zapojit se do různých aktivit a za své rozhodnutí převzít odpovědnost. Ačkoliv může být obtížné udržet rovnováhu mezi určitým stupněm omezení a možností mladých lidí řešit sami své záležitosti způsobem jim vlastním, je důležité, aby se učili nést odpovědnost za své jednání, včetně případů porušení zákona.

Málo často se provádí systematický výzkum potenciálního vlivu práce s mládeží na kriminalitu, ať již jde o celkovou úroveň preventivních opatření, nebo o specifické intervence. Málo je známo o tom, které druhy opatření s největší pravděpodobností přitahují, nebo naopak odrazují ty mladé lidi, u nichž existuje největší riziko spáchání trestné činnosti; rovněž neexistuje důkaz o tom, že zakládání klubů mládeže na sídlištích vede ke snížení kriminality (Baldwin a Bottoms, 1976; Graham a Smith, 1993). Podobně existuje málo výzkumů o preventivních účincích dalších forem práce s mládeží, jako je poskytování informací, poradenská centra, drop-in střediska, centra poskytující výcvik dovedností. Avšak tím, že jsou mladí lidé v dospívání častěji vystaveni obdobím nízké zaměstnanosti či nezaměstnanosti, na významu stále nabývá dostupnost kulturních a volnočasových aktivit. S ohledem na omezené možnosti samostatně se rozhodovat a nést odpovědnost ve světě práce musí být mladým lidem nabídnuty alternativní způsoby nabytí nezávislosti a dospělosti. Podobně, neexistují-li adekvátně rozvíjené, adresné možnosti a dostupnost různých her se zajištěným dozorem, mladí lidé se mohou uchýlit k **vandalismu**, krádežím v obchodech a dalším formám kriminality mládeže.

Neměl by proto být podceňován význam rozmanitých a podnětných forem volnočasových a kulturních aktivit ve světě, v němž je stále více oceňována a podporována pasivní konzumace a který vyvolává pro mnoho mladých lidí nedostižná očekávání. Mladí lidé musí mít pocit, že jsou užiteční, ceněni a že mají určité kvality. Speciální projekty zahájené a řízené mladými lidmi samotnými jim mohou pomoci získat smysl pro sebeúctu a nezávislost. Aktivity, jako je sport, hudba, divadlo, tanec a literatura mohou pomoci mladým lidem získat náhled na sebe samy náležité sebehodnocení a schopnost navazovat kontakty s druhými. Tyto činnosti také mohou pomoci čelit etnickým a rasovým předsudkům, neinformovanosti v této oblasti, a dále mohou pomoci integrovat mladé lidi do širšího společenství. Ve Francii byl zahájen projekt, v jehož rámci je mladým lidem v průběhu letních prázdnin poskytována celá řada aktivit coby součást širšího programu věnujícího se prevenci kriminality a integraci marginálních skupin mladých lidí. (Graham, Bennet, 1997)

2.4.3 Prevence kriminality v České republice

Prevence vandalismu je součástí Programu prevence kriminality, do něhož je i město Teplice zapojeno v rámci **Programu prevence kriminality na místní úrovni**. Prevence kriminality je neméně důležitá součást týkající se problematiky vandalismu, a tak bude věnována nemalá část práce systému a organizování prevence kriminality.

2.4.3.1 Systém a struktura prevence kriminality

Vymezení pojmů

- Preventivní politika představuje ofenzivní strategii kontroly kriminality, jež spoléhá především na nerepresivní prostředky. Zabývá se eliminací sociálně patologických jevů a snižováním motivů a příležitostí k páchání trestných činů. Okruh subjektů preventivní politiky zahrnuje mimo orgány činné v trestním řízení - systém justice, policie, státní zastupitelství, soudy a vězeňství (které ovšem nehrají hlavní roli), i další instituce - např. nerepresivní orgány veřejné správy, zájmová sdružení občanů, církve, podnikatelské subjekty a jednotlivé občany. Prevence kriminality je vedle represe součástí trestní politiky.

- Prevence kriminality zahrnuje soubor nerepresivních opatření, tedy veškeré aktivity vyvíjené státními, veřejnoprávními i soukromoprávními subjekty směřující k předcházení páchání kriminality a snižování obav z ní. Patří sem opatření, jejichž cílem či důsledkem je zmenšování rozsahu a závažnosti kriminality a jejích následků, ať již prostřednictvím omezení kriminogenních příležitostí, nebo působením na potenciální pachatele a oběti trestných činů. Jedná se o opatření sociální prevence, situační prevence, včetně informování veřejnosti o možnostech ochrany před trestnou činností a pomoci obětem trestných činů.

  Prevence kriminality úzce souvisí s prevencí dalších sociálně patologických jevů, z nichž k nejzávažnějším patří nejrůznější formy závislostí a sociální vyloučení atp.

- **Objekty prevence kriminality:**
  - kriminogenní faktory - sociální prostředí, příčiny a podmínky kriminality,
  - potenciální či skuteční pachatelé trestné činnosti,
  - potenciální či skutečné oběti trestných činů.

Struktura prevence kriminality

Sociální prevence

Sociální prevence představuje aktivity ovlivňující proces socializace a sociální integrace a aktivity zaměřené na změnu nepříznivých společenských a ekonomických podmínek, které jsou považovány za klíčové příčiny páchání trestné činnosti.

Efektivita sociální prevence je obtížně statisticky či ekonomicky měřitelná, lze na ni jen usuzovat, a to z hlediska odhadů sociálních perspektiv jedinců - objektů preventivního působení.

Sociální prevence je součástí sociální politiky.

Situační prevence

Situační prevence staví na zkušenosti, že určité druhy kriminality se objevují v určité době, na určitých místech a za určitých okolností. Prostřednictvím opatření režimové, fyzické a technické ochrany se snaží kriminogenní podmínky minimalizovat. Nejefektivněji působí při omezování majetkové trestné činnosti.

Úspěšnost situační prevence je vysoká, je však podmíněna adekvátní volbou opatření a finančními a personálními prostředky do ní vložených.

Prevence viktimnosti a pomoc obětem trestných činů

Pojem **viktimnost** je „souhrn předpokladů k tomu, aby se člověk stal obětí trestného činu." (Sochůrek, 2003, s. 22)

Prevence viktimnosti a pomoc obětem trestných činů je založena na konceptech bezpečného chování, diferencovaného s ohledem na různé kriminální situace a psychickou připravenost ohrožených osob.

V praxi se jedná o skupinové a individuální zdravotní, psychologické a právní poradenství, trénink v obranných strategiích a propagaci technických možností ochrany před trestnou činností.

Užívá metody sociální i situační prevence, a to podle míry ohrožení na primární, sekundární i terciární úrovni.

2.4.3.2 Úrovně preventivních aktivit

Sociální a situační přístupy se vzájemně doplňují v primární, sekundární a terciární prevenci.

Primární prevence

Primární prevence zahrnuje především výchovné, vzdělávací, volnočasové, osvětové a poradenské aktivity zaměřené zejména na **nejširší veřejnost**. Zvláštní pozornost je zaměřena na pozitivní ovlivňování zejména děti a mládeže (využívání volného času, možnosti sportovního vyžití).

Těžiště primární prevence spočívá v rodinách, ve školách a v lokálních společenstvích

Sekundární prevence

Sekundární prevence se zabývá **rizikovými jedinci a skupinami osob,** u nichž je zvýšená pravděpodobnost, že se stanou pachateli nebo oběťmi trestné činnosti (specializovaná sociální péče), **na sociálně patologické jevy** (např. drogové a alkoholové závislosti, záškoláctví, gamblerství, povalečství, **VANDALISMUS**, interetnické konflikty, dlouhodobá nezaměstnanost) a **příčiny kriminogenních situací**.

Terciární prevence

Terciární prevence spočívá v **resocializaci kriminálně narušených osob** (pracovní uplatnění vč. rekvalifikace, sociální a rodinné poradenství, pomoc při získávání bydlení ...).

Jejím cílem je udržet dosažené výsledky předchozích intervencí a rekonstrukce nefunkčního sociálního prostředí.

Odpovědnost a působnost

Odpovědnost za oblast primární a sociální prevence spadá do působnosti rodiny, obce a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Sekundární a terciární prevence je s ohledem na odbornou náročnost jednotlivých aktivit záležitostí resortu Ministerstva práce a sociálních věcí a v některých souvislostech i Ministerstva spravedlnosti a Ministerstva zdravotnictví. Ve specifické části populace působí i Ministerstvo obrany.

Těžiště odpovědnosti za opatření situační prevence nesou především občané a obce a v rámci vymezených kompetencí i Ministerstvo vnitra, respektive Policie ČR.

Z hlediska účinnosti jsou nejefektivnější **programy prevence kriminality na místní úrovni**. Představují systém metodické, koncepční a finanční podpory ze strany ústředních orgánů státní správy a samosprávy a podpory vzniku programů prevence kriminality ve městech a obcích zatížených vysokou mírou kriminality a dalšími kriminálně rizikovými jevy. Podstatou těchto programů je součinnost orgánů státní správy, samosprávy, policie a nestátních neziskových organizací. Záběr programu je podmíněn místní situací v oblasti vývoje sociálně patologických jevů, potřebami, zájmem a schopnostmi lidí a finančními prostředky.

Za realizaci programů prevence kriminality nesou odpovědnost obecní zastupitelstva. (www.mvcr.cz/prevence/system/pojmy/1.1.htm)

2.4.3.3 Organizování prevence kriminality

Meziresortní úroveň

Na meziresortní úrovni - těžiště meziresortní spolupráce spočívá ve vytváření preventivní politiky vlády ve vztahu k tradiční (obecné) kriminalitě a koordinace preventivních činností jednotlivých resortů zastoupených v **Republikovém výboru pro prevenci kriminality** a podněcování aktivit nových.

Resortní úroveň

Na rezortní úrovni - programy prevence kriminality vycházejí z věcné působnosti jednotlivých ministerstev, obohacují jejich běžné činnosti o nové prvky a přístupy a ovlivňují tvorbu příslušné legislativy.

Místní úroveň

Na místní úrovni - do níž jsou zapojeny orgány veřejné správy, policie, nevládní organizace a další instituce působící v obcích. Podstatou systému prevence kriminality na místní úrovni je optimální rozložení působnosti v oblastech sociální a situační prevence s ohledem na místní situaci, potřeby i možnosti.
(www.mv.cz/prevence/system/uroven.html)

Systém prevence kriminality na místní úrovni

- Prioritou Republikového výboru pro prevenci kriminality je rozvoj a zkvalitňování systému prevence kriminality na místní úrovni (Program prevence kriminality na místní úrovni a Program PARTNERSTVÍ) a vytváření systému finanční podpory těchto programů ze státního rozpočtu.
- Metodická, koncepční a finanční podpora vlády ČR městům zatíženým vysokou mírou kriminality je realizována prostřednictvím Programu prevence kriminality na místní úrovni. Program PARTNERSTVÍ je určen především menším městům, obcím a rizikovým lokalitám větších měst.
- Konkrétně se jedná o iniciaci a finanční podporu aktivit sociální a situační prevence orgánů státní správy, samosprávy, policie a nevládních organizací zaměřených na snížení kriminality ve městech. Za realizaci a koordinaci programů nesou odpovědnost zastupitelstva obcí.

Program prevence kriminality na místní úrovni

Podstatou programu je součinnost státní správy, samosprávy, policie a nestátních neziskových organizací. Záběr programu je podmíněn místní situací v oblasti vývoje sociálně patologických jevů, potřebami, zájmem a schopnostmi lidí a finančními prostředky. Program, prevence kriminality ve městech je dlouhodobá systematická činnost směřující ke snížení kriminality ve městě a zvýšení pocitu bezpečnosti vnímaného občany. Program se

realizuje ve větších městech (nad 10 tis. obyvatel) zatížených vysokou mírou trestné činnosti a dalších kriminálně rizikových jevů.

2.4.3.4 Republikový výbor pro prevenci kriminality

V České republice je vrcholným stáním orgánem prevence **Republikový výbor pro prevenci kriminality** zřízený v roce 1993, v němž zasedají zástupci všech zainteresovaných ministerstev a zástupci Mezirezortní protidrogové komise. Předsedá mu ministr vnitra. Republikový výbor disponuje státními prostředky na podporu komplexních preventivních programů na místní úrovni. Jednou z podmínek přidělení grantu na prevenci kriminality je zřízení funkce manažera preventivních programů. (Matoušek, Kroftová, 1998, s. 283).

Jako poradní orgán Republikového výboru byla zřízena Komise pro výběr projektů Programu prevence kriminality na místní úrovni a Komise pro výběr projektů prevence kriminality na místní úrovni - PARTNERSTVÍ k poskytování finančních prostředků z kapitoly Všeobecná pokladní správa státního rozpočtu.

Výsledkem meziresortní spolupráce je vybudovaný **systém prevence kriminality v České republice**, který se opírá o resortní preventivní programy, programy prevence kriminality na místní úrovni, aktivity Policie ČR, nestátních neziskových organizací i podnikatelských subjektů.
(www.mv.cz/prevence/system/rvppk/2.1.htm)

2.4.3.5 Oddělení programů prevence kriminality

Činnost oddělení programů prevence kriminality:

- Komplexně zajišťuje přípravu, vyhlašování, organizaci státní finanční podpory a vyhodnocení programů prevence kriminality.
- Provádí analytickou činnost a na jejím základě podává návrhy na vyhlašování programů prevence kriminality.
- Spolupracuje se zahraničními partnery.

Oddělení programů prevence kriminality plní zejména tyto úkoly:

- provádí koncepční a metodickou činnost při vytváření programů prevence kriminality,

- provádí analytickou činnost v oblasti prevence kriminality, zejména v oblasti trestné činnosti dětí a mládeže, interetnických konfliktů a rizikových a sociálně handicapovaných skupin obyvatelstva,
- zpracovává odborná stanoviska v oblasti prevence kriminality vyžádaná vedením ministerstva,
- vytváří koncepci prevence kriminality v policii a metodicky řídí preventivní aktivity policie v oblasti prevence kriminality,
- připravuje podkladové materiály nutné k rozhodování Republikového výboru pro prevenci kriminality, či jeho pracovních komisí,
- zajišťuje informování veřejnosti o způsobech a metodách ochrany před trestnou činností formou publikací, letáků, videoprogramů, výstav apod.,
- poskytuje odborné konzultace městům a občanským sdružením v oblasti programů prevence kriminality,
- vykonává publikační a lektorskou činnost.

(www.mv.cz/prevence/struktur/od-progr.html)

2.4.3.6 Kamerové monitorovací systémy

Kamerové monitorovací systémy zaznamenaly v posledních letech nebývalý rozmach v městských aglomeracích, kde jsou žádané především pro svůj preventivní charakter.

Nepopíratelný přínos městských kamerových monitorovacích systémů

Městské kamerové monitorovací systémy jsou občanskou veřejností vnímány pozitivně. Jejich přínos je spatřován ve větší objasněnosti trestné činnosti, zkvalitnění ochrany veřejného pořádku a zlepšení situace v dopravní sféře. Důležitá je rovněž úspora pracovních sil Police ČR i obecních policií. Systém lze rovněž využít ke kontrole práce policistů a strážníků a k zajištění jejich bezpečnosti.

Při přípravě zřízení kamerového systému jako prostředku situační prevence kriminality je třeba zdůraznit nezastupitelné místo Policie ČR, která má na místní úrovni důležité informace o kriminálním prostředí a může informovat a spolupracovat s orgány státní správy a místní samosprávy. Při určování lokalit ke zřízení kamerového systému je třeba vycházet z analýzy bezpečnostní situace ve městě a kamery umísťovat do míst, kde je vysoká kriminalita. Tím je zajištěna efektivnost vynakládaných prostředků v procesu prevence i represe. Již

samotná přítomnost kamer v teritoriu značně stimuluje jednání lidí (kapsářů, vandalů, nezodpovědných řidičů).

Účinek systému se zvyšuje viditelným umístěním kamery, zvláště pokud nelze jednoznačně odhadnout, kam kamera "vidí". Prospěšná je rovněž popularizace úspěšných využití kamerových systémů.

Praxe ukazuje, že k plnému využití systému je třeba:

- úzká spolupráce Policie ČR s příslušnou městskou policií,
- striktní dodržování směrnic, které upravují monitoring,
- zajištění vhodného rozpisu služeb při respektování lidského faktoru, provázanost všech opatření.

Kamerové systémy se využívají následovně:

50 % - preventivní působení,
20 % - aktivní monitoring,
20 % - zpětné vyhodnocování záznamů,
10 % - kontrola vlastní práce policistů, strážníků a dohled nad jejich bezpečností.

Mezi projekty, na které poskytuje "Komise zřízená RMV č. 27/1996, pro uvolňování účelově vyčleněných finančních prostředků na realizaci Programu sociální prevence a prevence kriminality" městům státní účelovou dotaci, zaujímají kamerové monitorovací systémy významné místo. Projekty kamerových monitorovacích systémů jsou určeny k monitorování vybraných veřejných prostranství a míst měst (náměstí, obchodní zóny, parkoviště apod.) se zvýšenou kriminalitou. Kamerové systémy plní dva základní úkoly:

- usnadňují vypátrání pachatele trestného činu,
- vytvářejí bezpečné zóny pro občany.

Obrázek č. 1 – příklad kamerového monitorovacího systému

Vysvětlení pojmu

Kamerové monitorovací systémy se odborně nazývají "uzavřené televizní okruhy - CCTV" (zkratka z anglického Closed Circuit Television). Běžně se používá i další termín - průmyslová televize. Základní vlastností CCTV je skutečnost, že jejich obrazový signál není určen pro veřejnost, ale pro malý okruh uživatelů a pro přesně vymezený úkol. CCTV je prostředek, který umožňuje snímat pozorovanou scénu prostřednictvím vlastního přenosového systému. Počet kamer a monitorů, které mohou být použity v instalaci CCTV, není teoreticky limitován, ale v praxi je omezen zvolenou sestavou řídícího a zobrazovacího vybavení a schopnosti obsluhy (operátora) tento systém řídit.

Využití

CCTV jsou běžně používány již celou řadu let. Slouží při kontrole výrobních procesů, v bankovnictví, v armádě, v policii, v obchodní sféře, ve zdravotnictví a při sledování dopravy.

V rámci Komplexního součinnostního programu prevence kriminality na místní úrovni se využívají pro monitorování nejméně bezpečných veřejných prostranství a míst jednotlivých měst dle předem zpracované a předložené bezpečnostní analýzy. Provozují je Policie ČR nebo obecní policie.

Zkušenosti

- Obsluha musí mít nejen dokonalou znalost místní a osobní, ale také znalost způsobů páchání trestné činnosti, zejména je-li páchána ve skupinách nacvičeným a dokonale propracovaným způsobem.
- Nezbytností je i směrnice, která vymezuje součinnost monitorovacího pracoviště obecní policie s Policií ČR při organizování nezbytného zákroku proti pachatelům zjištěných trestných činů. Výhodnější je umístění monitorovacího pracoviště na Policii ČR (profesionalita, zákrok). Samozřejmostí zůstává zajištění nepřetržité služby na monitorovacím pracovišti.
- Zajímavá zkušenost je s tzv. "kamufly" kamer, kdy jde pouze o vnější kryty bez vnitřní optiky a elektroniky. Mají za úkol odrazení potenciálního pachatele a je možno je operativně přesunovat.
- Je žádoucí vyznačit, že veřejné prostranství je pod kontrolou CCTV (část pachatelů se přesune do jiných míst města - na to lze reagovat dalšími policejními opatřeními).

- Popularizace CCTV musí být přiměřená, aby nedošlo k dekonspiraci a odhalení slabých míst systému - otázka bezpečnosti operátorů.
- Není možné spoléhat na kamery jako na "spasitele", jde o to, aby je lidé efektivně využívali a zbavili se domněnky, že CCTV pracují za ně.

Shrnutí

- Prostředky situační prevence sice přinášejí rychlý výsledek, ale nejsou všelékem. Ruku v ruce musí jít o spojení a provázání prevence sociální, situační a informování občanů o možnostech a způsobech ochrany před trestnou činností.
- Ochrana majetku a zdraví osob je základem situační prevence.
- Úzká spolupráce všech subjektů situační prevence je motorem rozvoje oboru zabezpečení.
- CCTV, jsou-li vybudovány podle výše uvedených zásad, velmi podstatně zefektivní venkovní výkon služby policie. Je možnost koordinace a řízení většího počtu sil a prostředků policie při bezpečnostních akcích, a tím výrazného zlepšení stavu na úseku veřejného pořádku.
- CCTV mají i tzv. odstrašující psychologický efekt, protože přítomnost kamer značně ovlivňuje jednání lidí.
- CCTV dávají občanům pocit bezpečí, tím se zvyšuje i důvěra v práci policie a dalších orgánů veřejné správy.
- CCTV umožňují podchycení závadového jednání v samotném počátku a jeho dokumentaci. Mají význam i pro vedoucího pracovníka policie, který má možnost takto kontrolovat úkoly zadané policistům při instruktáži. Systém dokumentuje zákroky hlídky, chování a vystupování jejích členů. Záznam lze využít i pro školení strážníků.

(KOCÁBEK, KONÍČEK, www.vasdum.cz/kamery.htm)

3 Praktická část

3.1 Cíl praktické části

Cílem bakalářské práce je charakterizovat hlavní projevy vandalismu v Teplicích v letech 2001 - 2003. Zároveň zjistit faktory a trendy ovlivňující četnost, projevy a předmět vandalismu v Teplicích.

3.2 Popis zkoumaného vzorku a průběh průzkumu

3.2.1 První fáze

Vzhledem k tomu, že autorka bakalářské práce je zaměstnankyní Statutárního města Teplice, organizace Městské policie Teplice, byl průzkum zahájen v měsíci červnu 2003 na Městské policii v Teplicích a to studiem dokumentace, kterou tato organizace vede i archivuje. Základní dokumenty Městské policie v Teplicích byly v v letech 2001 – 2003 vedeny ve sběrných arších dle následujícího dělení:

1. Kontrola osob
2. Oznámení
3. Předvedení
4. Odebrání zbraně
5. Otevření bytu
6. Odejmutí věci
7. Donucovací prostředky
8. Kontrola
9. Asistence
10. Zákrok
11. Blokovací zařízení MP a Parking
12. Zjištěná závada
13. Zjištěný autogram
14. Poznatek PČR
15. Přestupek – blokové řízení
16. Blok na pokutu na místě nezaplacenou
17. Pokutové bloky – dodatky
18. Doručená písemnost
19. Pracovní úraz
20. Opatření
21. Žádost o zjištění
22. Personální věci
23. Stížnost

Z výše uvedeného dělení dokumentů bylo získávání informací zaměřeno na Oznámení.

Dále byly prostudovány dokumenty:

- Vyhodnocení kamerového systému Městské police Teplice za období 2001 – 2003. Uvedené vyhodnocení je vedeno týdně.
- Týdenní přehled o činnosti hlídkové služby
- Zpráva o činnosti Městské policie Teplice za období let 2001 – 2003. Zprávy jsou zpracovávány za každý kalendářní rok.

Zároveň metoda studia dokumentace byla doplněna rozhovorem s jednotlivými pracovníky odpovídajícími za určité konkrétní úseky, včetně ředitele.

3.2.2 Druhá fáze

Magistrát města Teplice:

3.2.2.1 Odbor dopravy a životního prostředí

Získávání informací bylo prováděno na Odboru dopravy a životního prostředí (do roku 2002 byl jeho název Odbor místního hospodářství, obchodu a služeb) a to od měsíce srpna 2003 do měsíce listopadu 2003. Doplnění průzkumu pokračovalo v průběhu měsíců října a začátkem listopadu 2004.

- Rozhovor s referentem uvedeného odboru pro výkon činnosti mimo jiné ochrany přírody a krajiny, městské zeleně a městského hřbitova.
- Rozhovor s referentem – dětská hřiště, a parky.
- Rozhovor s referentem pro výkon odpadového hospodářství.
- Rozhovor s vedoucí oddělení dopravy doplněný studiem dokumentace – tj. statisticky zpracovaného přehledu za období let 2001 - 2003 na základě požadavku autora bakalářské práce.
- Rozhovor s referentem – veřejné osvětlení.

3.2.2.2 Odbor školství, kultury a sportu

- Rozhovor s referentem oddělení státní památkové péče.
- Rozhovor s referentem kultury.

3.2.2.3 Organizační odbor

Zajištění vyhlášek města Teplice.

3.2.3 Třetí fáze

Policie České republiky:

- Písemně bylo požádáno na Okresním ředitelství PČR v Teplicích o podání informací týkajících se vandalismu a sprejerství. Následně došlo k poskytnutí informací tiskovou mluvčí (redaktorem PIS) zasláním písemné odpovědi.
- Rozhovor s velitelem služby pořádkové a železniční policie na Okresním ředitelství PČR v Teplicích.

3.2.4 Čtvrtá fáze

Fotbalový klub Teplice:

Rozhovor s hlavním pořadatelem proběhl na fotbalovém stadionu Fotbalového klubu Teplice dne 14. 11. 2004.

3.2.5 Pátá fáze

Ministerstvo vnitra ČR – odbor prevence kriminality.

Rozhovory s pracovníky z Odboru prevence kriminality z Ministerstva vnitra ČR během měsíce listopadu 2004.

3.2.6 Šestá fáze

Rozhovor s **tajemníkem Magistrátu města Teplice**, který má ve Statutárním městě Teplice funkci **manažera prevence kriminality**. Rozhovor byl zahájen v měsíci říjnu 2004 a následně v měsíci listopadu bylo umožněno nahlížení do dokumentů, které souvisejí s prevencí kriminality v Teplicích.

3.3 Použité metody

Vlastní průzkum byl proveden následujícími metodami:

studium dokumentace
rozhovor
vlastní pozorování
statistické údaje
analýza údajů

3.4 Stanovení předpokladů

První předpoklad

Lze předpokládat, že výskyt vandalismu v letech 2001 - 2003 se mírně snižuje. Předpokládané snížení počtů činů následkem vandalismu v roce 2002 je o 3% a v roce 2003 o 5% oproti roku 2001.

Druhý předpoklad

Lze předpokládat, že v jednotlivých letech sledovaného období 2001 – 2003, tvoří z celkového počtu zjištěných pachatelů více jak 30% osoby mladší 18 let.

Třetí předpoklad

Lze předpokládat, že z celkového počtu zjištěných případů vandalismu napomohl monitorovací dohlížecí systém ve městě Teplice v jednotlivých letech sledovaného období 2001 – 2003 k objasnění nejméně 10 % případů.

3.5 Výsledky, jejich interpretace

3.5.1 Zjištění případů a pachatelů vandalismu dle dokumentů Městské policie v Teplicích

Dle dokumentů vedených na Městské policii v Teplicích (dále MP Teplice) byly vytvořeny přehledy o zjištěných projevech vandalismu. Autorka vycházela zejména z oznámení podaných MP Teplice o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku ve smyslu ustanovení § 10 zákona ČNR č. 553/1991 Sb. Uvedená oznámení jsou podávána zejména na Policii České republiky a Magistrát města Teplice (město Teplice se stalo statutárním městem dne 12. 7. 2002). Dále byly použity týdenní přehledy z vyhodnocení kamerového systému MP Teplice. Přehledy o jednotlivých činech týkajících se vandalismu jsou uvedeny v tabulce vlastní konstrukce za jednotlivé roky sledovaného období zvlášť – tj. za roky 2001, 2002 a 2003.

Vysvětlení údajů uvedených v tabulce:

Případ je pro účely této práce považováno spáchání trestného činu nebo přestupku jedním pachatelem či skupinou pachatelů, a to, i když dojde k více vandalským činům, které mají na sebe návaznost (např. ve stejný den dojde ke zničení více objektů).

Zjištění pachatelé:

Celkový počet – celkový počet pachatelů, kteří byli přistiženi při činu. Ve většině případů předáni PČR k došetření případu, případně podáno oznámení na Magistrát města Teplice.

Vliv alkoholu – u zjištěných pachatelů bylo podezření na požití alkoholu. (U všech případů byly zjevné známky ukazující na požití alkoholu).

Jiná návyková látka – jedná se o podezření na požití jiné návykové látky, kromě alkoholu. Zde se předpokládá takový vliv, který nelze u chování osoby přehlédnout. V některých případech osoba požití alkoholu sama uvedla.

Rozlišení zjištěných pachatelů:

Mladiství – jedinec ve věku od 15 do 18 let.

Děti – nezletilý jedinec do15 let věku.

Ženy/dívky – počet žen a dívek z celkového počtu pachatelů.

Ve skupině celkem:

Pachatelů – celkový počet pachatelů případu – jsou zde započítáváni i ti, kterým se podařilo z místa činu uniknout.

Členů – celkový počet osob ve skupině, do kterého jsou zahrnuty osoby, které se přestupku dopustily a i ty, které se přestupku nedopustily.

Podíl kamer – případ zjištěn kamerovým monitorovacím systémem a oznámen strážníkům MP Teplice.

Pokud jde o případ, který byl zjištěn kamerovým monitorovacím systémem je v tabulce označen ***ano***. Všechny ostatní údaje týkající se projevů vandalismu v uvedené tabulce jsou označeny ***číselnými hodnotami***. Pro přehlednost tabulky nejsou uváděny nulové hodnoty, výjimka je pouze v případě údaje celkového počtu zjištěných pachatelů a v souhrnných počtech.

Z tabulky (Příloha č. 1) o přehledu oznámení podaných MP Teplice o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku ve smyslu ustanovení § 10 zákona ČNR č. 553/1991 Sb. u činů týkajících se vandalismu za **rok 2001** vyplývají následující údaje.

Z celkového počtu **21 zjištěných případů vandalismu** jich bylo spácháno **13 jedním pachatelem a 8 skupinou pachatelů**. Dle uvedené tabulky lze dále rozlišit skupiny dle počtu pachatelů: V 5 případech šlo o 2 pachatele ze skupiny o 2 členech. Ve 3 případech šlo o 3 pachatele ze skupiny 3 členů. Ze 13 případů spáchaných jedním pachatelem, došlo ke spáchání činů v 5 případech pachatelem, který byl členem skupiny osob.

Z celkového počtu **30 zjištěných pachatelů** jich bylo pod vlivem alkoholu 9. Vzhledem k informacím čerpaným z dokumentů je nutno uvést, že v případech uvedených v tabulce nebylo zjištěno podezření z požití alkoholu nebo jiné návykové látky u mladistvých a dětí. Ženy rovněž nepřipadají v úvahu, jak vyplývá z tabulky, kdy v tomto roce nebyl zjištěn žádný případ, na kterém by se podílely ženy či dívky. Pokud se počítají pouze dospělí (v tomto roce jen muži) – lze uvést, že z **23** pachatelů (mužů) jich bylo podezřelých **9,** že jsou pod vlivem návykové látky. Jedná se o **39%** mužů z celkového počtu dospělých, u kterých je podezření, že se dopustili vandalismu **pod vlivem alkoholu** (na rozdíl od údaje 30% z celkového počtu pachatelů).

Z celkového počtu zjištěných pachatelů byli **2 mladiství** a **5 dětí**.

V roce 2001 bylo za pomocí **kamerového systému** zjištěno **6** případů vandalismu.

Z tabulek (Příloha č. 2 a 3) o přehledu oznámení podaných MP Teplice o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku ve smyslu ustanovení § 10 zákona ČNR č. 553/1991 Sb. u činů týkajících se vandalismu za **rok 2002** vyplývají následující údaje.

Z celkového počtu **32 zjištěných případů vandalismu** jich bylo spácháno **21 jedním pachatelem a 11 skupinou pachatelů**. Dle uvedených tabulek lze dále rozlišit skupiny podle počtu pachatelů: v 7 případech šlo o 2 pachatele ze skupiny o 2 členech; ve 4 případech šlo o 3 pachatele ze skupiny 3 členů. Z 21 případů spáchaných jedním pachatelem, byl v 1 případě pachatel členem skupiny osob.

Z celkového počtu zjištěných pachatelů bylo **6 mladistvých a 8 dětí.**

Z celkového počtu **45 zjištěných pachatelů** byli 4 podezřelí z vlivu alkoholu a 1 podezřelý z vlivu jiné návykové látky (a to zjevně). Vzhledem k informacím čerpaným z dokumentů je nutno uvést, že v případech uvedených v tabulce nebylo zjištěno podezření z požití alkoholu nebo jiné návykové látky u mladistvých a dětí. Pokud se počítají pouze dospělí, lze uvést, že z **31 dospělých** pachatelů bylo **5** podezřelých z vlivu návykové látky. Jedná se o **16%** pachatelů z celkového počtu dospělých, u kterých je podezření, že se dopustili vandalismu **pod vlivem návykové látky** (na rozdíl od údaje 11% z celkového počtu pachatelů). Pouze v roce 2002 bylo podezření z vlivu jiné návykové látky, než-li alkoholu, proto bude uveden doplňující rozlišující údaj. Vzhledem k tomu, že 4 pachatelé byli podezřelí z vlivu alkoholu jde o 13% z celkové počtu dospělých (na rozdíl od údaje 9% z celkového počtu pachatelů).

V roce 2002 byly za pomoci **kamerového systému** zjištěny **2** případy vandalismu.

Z tabulky o přehledu oznámení podaných MP Teplice o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku ve smyslu ustanovení § 10 zákona ČNR č. 553/1991 Sb. u činů týkajících se vandalismu za **rok 2003** vyplývají následující údaje. (Příloha č. 4)
Z celkového počtu **20 zjištěných případů vandalismu** jich bylo spácháno **10 jedním pachatelem, 9 skupinou pachatelů** a v jednom případě šlo o neznámého pachatele. . Dle uvedené tabulky lze dále rozlišit skupiny dle počtu pachatelů: ve 3 případech šlo o 2 pachatele ze skupiny o 2 členech; ve 4 případech šlo o 3 pachatele ze skupiny 3 členů; v 1 případě šlo o 4 pachatele ze skupiny 4 členů; v 1 případě šlo o 5 pachatelů ze skupiny 5 osob. Z 11 případů spáchaných jedním pachatelem, byl v 1 případě pachatel členem skupiny osob (a to 2 osob). Ve dvou případech nebyli zjištěni celkem 3 pachatelé (utekli z místa činu) a v jednom případě byl zjištěn vandalský čin, který způsobil neznámý pachatel. Z celkového počtu zjištěných pachatelů bylo 7 **mladistvých a 1 dítě.** V tomto roce byly zjištěny celkem 2 ženy a dívky (1 mladistvá dívka a 1 dospělá žena). Dle dalších informací čerpaných z dokumentů lze doplnit údaj, že šlo o jednu dospělou ženu a jednu mladistvou.

Z celkového počtu **34 zjištěných pachatelů** byli podezřelí z vlivu alkoholu 4 (podezření z jiné návykové látky v tomto roce nebylo). Vzhledem k informacím čerpaným z dokumentů je nutno doplnit, že v případech uvedených v tabulce nebylo zjištěno podezření z požití alkoholu nebo jiné návykové látky u mladistvých a dětí. Pokud se počítají pouze dospělí, lze uvést, že z **26 dospělých** pachatelů byli 4 podezřelí z vlivu návykové látky (alkoholu). Jedná se o **15%** pachatelů z celkového počtu dospělých, u kterých je podezření, že se dopustili vandalismu **pod vlivem návykové látky** (na rozdíl od údaje 12% z celkového počtu pachatelů). V roce 2003 byly za pomoci **kamerového systému** zjištěny 3 případy vandalismu.

Pro přehlednost byla vytvořena tabulka č.1, kde jsou uvedeny souhrnné údaje dle jednotlivých let, a to i v procentech.

Popis údajů uvedených v tabulce č. 1 je shodný s popisem údajů tabulek v příloze č. 1, 2, 3 a 4, pouze s drobnými rozdíly: Na rozdíl od tabulek v přílohách č. 1, 2, 3 a 4, kde jsou popisovány jednotlivé případy, ukazuje tabulka č. 1 přehled za jednotlivé roky (2001 – 2003) a navíc jsou zde uváděna procentuální vyčíslení, která jsou pod každým řádkem s číselnými údaji. Přidán je i nový údaj muži, kdy jde o počet nebo procento mužů, kteří byli zjištěni z celkového počtu pachatelů.

Rok	celkový počet		ze zjištěných pachatelů :					činy spáchané		kamery
	případů	zjištěných pachatelů	mladiství	děti	ženy/ dívky	muži	vliv návy-kové látky	jedním pacha-telem	skupinou pachatelů	
2001	21	30	2	5	0	23	9	13	8	6
procenta	100%	100%	**7%**	**17%**	0%	77%	30%	62%	38%	29%
2002	32	45	6	8	4	30	5	21	11	2
procenta	100%	100%	**13%**	**18%**	9%	67%	11%	66%	34%	6%
2003	20	34	7	1	2	25	4	10	9	3
procenta	100%	100%	**21%**	**3%**	6%	74%	12%	50%	45%	15%
celkem	73	109	15	14	6	78	18	44	28	11
procenta	100%	100%	**14%**	**13%**	6%	72%	17%	60%	38%	15%
průměr	24	36	5	5	2	26	6	15	9	4
procenta	100%	100%	14%	13%	6%	72%	17%	60%	38%	15%

tabulka č. 1: Přehled zjištěných případů a pachatelů dle počtů a procent

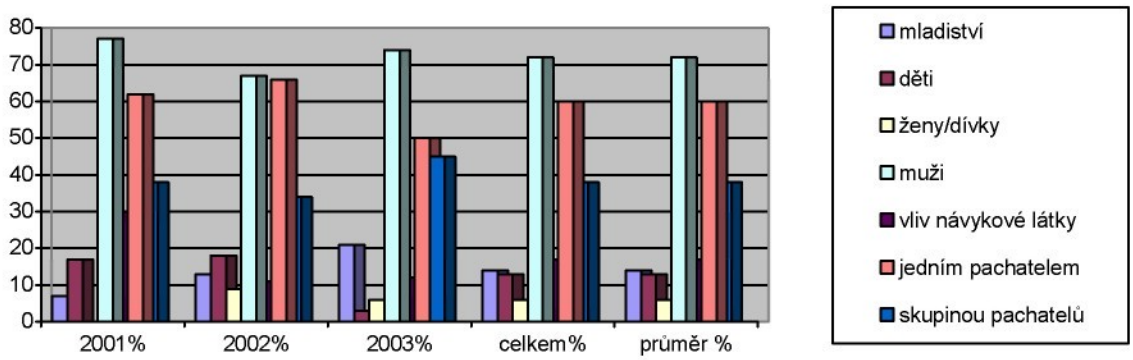

graf č. 1: Procentuální přehled případů a pachatelů

První předpoklad lze ověřit dle tabulek uvedených v příloze č. 1, 2, 3 a 4 (zároveň dle tabulky č. 1 uvedené v textu). Znění prvního předpokladu: **Lze předpokládat, že výskyt vandalismu v letech 2001 - 2003 se mírně snižuje. Předpokládané snížení počtů činů následkem vandalismu v roce 2002 je o 3% a v roce 2003 o 5% oproti roku 2001.**

Z celkového počtu 73 případů vandalismu za celé sledované období jich bylo spácháno v roce 2001 celkem 21, v roce 2002 celkem 32 a v roce 2003 celkem 20. Z uvedených údajů lze ověřit první předpoklad. Předpoklad snížení případů vandalismu v roce 2002 oproti roku 2001 se nepotvrdil, naopak došlo k značnému nárůstu (o 52,38%). Po zaokrouhlení lze uvést, že počet zjištěných případů vandalismu se zvýšil v roce 2002 oproti roku 2001 o 52%.

Další dílčí předpoklad snížení případů vandalismu v roce 2003 oproti roku 2001 se téměř potvrdil, došlo totiž ke snížení o 4,76%, což je po zaokrouhlení na celou hodnotu 5%.

První předpoklad se nepotvrdil, došlo pouze k částečnému naplnění předpokladu a to z 50%.

Z tabulky č. 1 vyplývá složení pachatelů uvedených jak v počtech, tak i procentech. Dle uvedené tabulky, lze ověřit i **druhý předpoklad** a to: **Lze předpokládat, že v jednotlivých letech sledovaného období 2001 – 2003, tvoří z celkového počtu zjištěných pachatelů, více jak 30% osoby mladší 18 let.** (Pro zjednodušení budou osoby mladší 18 let dále v textu uváděny jako nezletilé.)

V roce 2001 bylo z celkového množství zjištěných pachatelů 7% mladistvých a 17% dětí. Celkem nezletilých **24%**.

V roce 2002 bylo z celkového množství zjištěných pachatelů 13% mladistvých a 18% dětí. Celkem nezletilých je **31%**.

V roce 2003 bylo z celkového množství zjištěných pachatelů 21% mladistvých a 3% dětí. Celkem nezletilých **24%**.

Průměrně bylo zjištěno v období let 2001 - 2003 14% mladistvých a 13% dětí z celkového množství pachatelů. Celkem nezletilých **27%**.

Předpoklad, že v jednotlivých letech sledovaného období 2001 - 2003 tvoří z celkového počtu zjištěných pachatelů více jak 30% osoby mladší 18 let se nepotvrdil.

I když se předpoklad nepotvrdil v celém sledovaném období, v roce 2002 tvořily z celkového množství zjištěných pachatelů více jak 30% osoby mladší 18 let. V roce 2001 i 2003 bylo zjištěno shodně 24% osob mladších 18 let, i když v jiném procentuálním složení mladistvých a dětí.

Z tabulky č. 1 vyplývá, že se v průměru u 72% z celkového množství zjištěných pachatelů, jednalo o muže. Ženy a dívky byly sledovány bez rozlišení věku, vzhledem k tomu, že u případů vandalismu se všeobecně předpokládá, že se ženy či dívky aktivně podílejí na akcích vandalů zcela výjimečně. Tento všeobecný předpoklad se potvrdil a to v celém sledovaném období, kdy bylo zjištěno v průměru 6% žen a dívek (rozlišení: 3% dětí, 1% mladistvých dívek, 2%dospělých žen). Dále bylo u pachatelů zjišťováno podezření z vlivu

návykové látky, kdy pouze v jednom případě šlo o jinou návykovou látku, než-li alkohol (konkrétně v roce 2002). Z celkového množství zjištěných pachatelů bylo podezření z požití návykové látky u 17%. Pokud se odečtou z celkového množství pachatelů mladiství a děti, je výsledkem 80 dospělých pachatelů. Podezření z vlivu návykové látky bylo zjištěno u 18 pachatelů. Z uvedených údajů vyplývá, že v průměru 23% procent dospělých pachatelů bylo podezřelých z vlivu návykové látky. Vlivem návykové látky (ve většině případů alkoholu) mohlo být ovlivněno chování u **23% dospělých** pachatelů podezřelých z vlivu návykové látky (konkrétně v roce 2001 - 39%, v roce 2002 - 16% a v roce 2003 - 15%). Uvedené procento dospělých podezřelých z vlivu návykové látky nepopiratelně mohlo ovlivnit celkové složení pachatelů. Navíc nutno upozornit, že se jedná o údaj zjištěných pachatelů. V mnohých případech vandalských činů zůstává pachatel nezjištěn.

3.5.2 Zjištění projevů vandalismu dle dokumentů Městské policie v Teplicích

Pro názornost je uvedena tabulka č. 2, kde je přehled skutků vandalismu dělený dle druhů (ve sledovaném období let 2001 – 2003).

Popis druhu vandalismu		rok 2001		rok 2002		rok 2003		celkem	
		skutky		skutky		skutky		skutky	
		počet	procenta	počet	procenta	počet	procenta	počet	procenta
poškozování odpadkových košů		2	8%	3	9%	4	18%	9	11%
poškozování laviček		0	0%	1	3%	0	0%	1	1%
poškozování zeleně		3	13%	8	24%	2	9%	13	16%
postříkání sprejem, pomalování		2	8%	6	18%	3	14%	11	14%
odcizení :	sběr kovů	4	17%	8	24%	6	27%	18	23%
	jiný druh	1	4%	0	0%	0	0%	1	1%
jiné druhy vandalismu		12	50%	7	21%	7	32%	26	33%
celkem		24	100%	33	100%	22	100%	79	100%
v procentech		30%		42%		28%		100%	

Tabulka č. 2: Přehled skutků týkajících se vandalismu

V tabulce č. 2 se vycházelo z údajů uvedených v tabulkách příloh č.1, 2, 3 a 4. Zde jsou jednotlivé případy rozděleny na skutky podle druhů vandalismu. Z uvedeného důvodu není roven počet případů z tabulky č. 1 počtu skutků z tabulky č. 2, kdy jeden pachatel nebo skupina pachatelů mohli způsobit více skutků hodnocených jako jeden případ.

Z tabulky č. 2 vyplývá:

33% skutků vandalismu, bylo způsobeno jiným druhem vandalismu, než-li je rozděleno dle dělení uvedeného v předchozích řádcích. Ve většině případů se jedná o rozbití různých předmětů, které jsou alespoň částečně tvořeny ze skla (např. okna).

23% skutků bylo způsobeno sběrem kovů. Dle členění druhů vandalismu podle Zimbarda (uvedené v kapitole 2.2.3) se jedná o hrabivý druh vandalismu. U tohoto druhu vandalismu by se dalo namítnout, zda se jedná o vandalismus či o „prosté odcizení", vzhledem k tomu, že ve většině případů se jedná o věci či zařízení, které jsou veřejně prospěšné, uvedeným odcizením vzniká škoda, která se dá označit jako celospolečenská. V některých případech může následkem tohoto odcizení dojít k velice nebezpečným situacím, kdy by mohlo nastat vážné ohrožení na zdraví. (Např. odcizení dešťové vpusti.)

16% skutků vandalismu bylo způsobeno poškozováním zeleně. Šlo o případy nepovoleného kácení stromů, rozjíždění travnaté plochy, či trhání rostlin nebo jiné poškozování zeleně.

14% skutků vandalismu bylo způsobeno postříkáním, pomalováním či popsáním barvou.

V **11%** bylo způsobeno vandalskými skutky poškození odpadkových košů.

V **1%** vandalských skutků došlo k poškození laviček.

V **1%** došlo k odcizení věci, či zařízení, které by se mohlo označit jako veřejně prospěšné.

Řízenými rozhovory s referenty na Odboru dopravy a životního prostředí (viz kapitola 3.2.2.1) a Odboru školství a kultury (viz kapitola 3.2.2.2) na Magistrátu města Teplice bylo zjištěno, k jakým druhům vandalismu v Teplicích dochází.

Častým objektem vandalských činů jsou odpadkové koše, lavičky, lampy veřejného osvětlení, dopravní značení a v neposlední řadě zeleň. V příloze č. 8 je uveden příklad poškození dopravního značení.

Znepokojující je nárůst škod způsobených „sběrači kovů". Nutno zdůraznit, že sběrem kovů je poznamenáno celé město, kdy následky tohoto negativního jevu jsou patrné prakticky všude. „Sběrači kovů" se nezastaví před ničím, na městském hřbitově došlo i ke krádežím uren z ušlechtilých kovů. Ve sledovaném období došlo k odcizení i dvou kulturních památek, které byly zhotoveny z bronzu.

Pro názornost je uveden příklad narůstání škod následkem sběru kovů. Alarmující je zvyšující se procento odcizování dešťových vpustí a to v porovnání s rokem 2001 bylo v roce 2002 odcizeno o 83% více. V roce 2003 o 117% více oproti roku 2001. Náhradou za typy mříží, které se nevyrábějí, se používá plech. (Od roku 2004 začal Magistrát města Teplice používat jako náhradu za odcizené dešťové vpusti i pryžové mříže).

3.5.3 Sprejerství

Dle informace podané **tiskovou mluvčí Okresního ředitelství PČR** byly ve sledovaném období let 2001- 2003 spáchány níže uvedené trestné činy **sprejerství**. Zároveň bylo sděleno, že u dalších trestných činů jako např. poškozování cizí věci, výtržnictví aj., nelze objektivně posoudit, zda právě v tomto konkrétním případě se jednalo o vandalismus.

V roce 2001 řešili policisté v Teplicích pouze dva případy trestného činu sprejerství, kdy jeden ze zjištěných pachatelů byl mladistvý.

V roce 2002 policisté řešili 5 případů trestného činu sprejerství, kdy 4 pachatelé byli mladiství a jeden nezletilý (dítě).

V roce 2003 v Teplicích policisté řešili celkem 9 případů sprejerství, kdy zjištění pachatelé byli mladiství a jeden nezletilý (dítě).

Trestný čin sprejerství je v Trestním zákoně definován dle § 257b odst. 1) Sb.: Kdo poškodí cizí věc tím, že ji postříká, pomaluje či popíše barvou nebo jinou látkou, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo peněžitým trestem. (Další dva odstavce § 257b označují v jakých případech bude trest vyšší.) Jelikož je sprejerství trestným činem od 1. 7. 2001, nelze objektivně porovnat ve sledovaném období let 2001 - 2003 procentuální nárůst. Dále nelze ověřit procentuální vyčíslení nezletilých z celkového počtu zjištěných pachatelů (tato informace nebyla podána).

V příloze č. 7 je příklad poškození dvou fasád v bezprostřední blízkosti mateřské školy i gymnázia. Vzhledem k vysokému podílu nezletilých na trestných činech sprejerství, jak vyplývá z tabulky č. 3, se naskýtá otázka, jaký vliv má častý kontakt s tímto prostředím na utváření jejich názorů souvisejících s jedním z negativních moderních trendů současné doby.

Pro přehlednost je uvedena tabulka č. 3

Rok	trestný čin sprejerství	pachatelé	
		mladiství	děti
2001	2	1	0
2002	5	4	1
2003	9	8	1
celkem	**16**	**13**	**2**

Tabulka č. 3: Přehled o spáchaných trestných činech sprejerství

Na Magistrátu města Teplice, na Odboru dopravy a životního prostředí a na sekretariátu primátora byly zjišťovány informace týkající se netradičního řešení – tj. zřízení ploch určených pro tvorbu graffiti.

Bylo zjištěno, že ke dni 27. 10. 2004 je povolena tvorba graffiti ve městě Teplice na 19 místech. První povolení plochy pro tvorbu graffiti bylo vydáno v říjnu 2001. V příloze č. 5 je uveden tiskopis, na kterém je možno požádat o udělení souhlasu pro tvorbu graffiti na povolených plochách a zároveň podat žádost o povolení rozšíření ploch pro tvorbu graffiti. Mezi tvůrci graffiti na povolených plochách jsou nepsané domluvy, které Magistrát města Teplice ponechává na nich samotných. V příloze č. 6 je ukázka povolené plochy v Teplicích pro tvorbu graffiti, kde je zobrazena plocha před povolením a po povolení.

3.5.4 Fotbalová utkání v Teplicích a projevy vandalismu

V souvislosti s fotbalovými utkáními konanými v Teplicích může docházet ke specifickým druhům vandalismu. V průběhu fotbalových utkání se předpokládá, že dochází v rámci jevů hromadné psychické nákazy k primitivnímu sociálnímu chování popsanému v teoretické části kapitoly 2.3.4.1.1. Mezi typy primitivního sociálního chování patří psychologické jevy sportovních diváků. Od kategorie těchto spontánních jevů hromadného chování nutno rozlišit záměrné antisociální chování, které je jistým programem specifických výtržnických či jiných part. Dále může při fotbalových utkáních dojít k jevům hromadných výbuchů afektivně impulzivního chování podrobně popsaných v teoretické části kapitoly 2.3.4.2. Níže bude zjišťováno k jakým projevům vandalismu došlo v souvislosti s fotbalovými utkáními během let 2001 – 2003.

Na základě rozhovoru s velitelem služby pořádkové police a železniční police bylo zjišťováno, k jakým druhům vandalismu dochází v souvislosti s fotbalovými utkáními a jaká preventivní opatření se provádí k jejich zabránění ve sledovaném období – let 2001 – 2003. Informace o jednotlivých projevech vandalismu vycházely ze Zprávy o bezpečnostní situaci Okresního ředitelství PČR Teplice. Další informace byly získány na základě rozhovoru s hlavním pořadatelem Fotbalového klubu Teplice.

Jelikož fotbalová utkání patří v Teplicích k nejvýznamnějším sportovně – společenským událostem města, nelze vzhledem k velké návštěvnosti opomenout dopad na dění v celém městě (průměrná návštěvnost je 8.000 platících diváků). Fotbalový klub FK Teplice byl v minulosti (rok 1996 a 1997) sankcionován Českomoravským svazem za výtržnosti diváků.

Teplický fotbalový klub FK Teplice byl vybrán (z důvodu splnění mezinárodních požadavků), aby na svém fotbalovém stadionu uskutečnil mezinárodní fotbalová utkání reprezentace České republiky a případná jiná mezinárodní utkání. Při těchto je samozřejmě nutná zvýšená bezpečnost, kterou pomáhá zabezpečit kamerový systém čítající v areálu stadionu FK Teplice celkem 10 kamer (5 otočných a 5 stacionárních) vybudovaný v letech 1998 a 1999.

Ve sledovaném období došlo v souvislosti s fotbalovými utkáními k různým přestupkům a trestným činům. Vzhledem k cíli bakalářské práce, bude zjišťování informací zaměřeno na projevy vandalismu.

V roce **2001** během utkání mezi Českou republikou a Chorvatskem se dva „fanoušci" z Mostu dopustili přestupku dle § 47 1 c) dle Zákona o přestupcích č. 200/1990 Sb. tím, že na hrací ploše pod sektorem roztrhali transparent.

V roce **2002** se během utkání FC Kaiserslautern – FK Teplice dopustil občan německé národnosti přestupku dle § 49 odst. 1 c) dle Zákona o přestupcích č. 200/1990 Sb. tím, že kopal do odpadkových kontejnerů v ochozech stadionu.

V roce **2003** při utkání mužstev Sparta – Teplice se dopustila skupina vlajkonošů Sparty, přibližně dvacet minut před koncem utkání, trestného činu poškozování cizí věci dle § 257 Trestního zákona tím, že způsobila poškozením laviček škodu přibližně ve výši 30.000,- Kč. Jmenovaná skupina vytvořila překážku ve snímání kamerovým systémem tím, že zakryla místo činu velkou vlajkou (vlajka z jemné látky ukryta v batohu). Policie upřednostnila bezpečnost diváků před ničením majetku a vzhledem k tomu, že bezprostředně nad místem, kde docházelo k poškozování sedaček byli i malé děti, nezasahovala razantně proti pachatelům. V tomto případě šlo o trestný čin výtržnictví.

Po utkání UEFA: Teplice – Feyenoord Rotterdom cestou z fotbalového stadionu směrem k Hlavnímu nádraží Českých drah v Teplicích povalilo pět ústeckých fanoušků osobní automobil značky Trabant na bok. Pachatelé byli bezprostředně po činu chyceni a stíháni pro trestný čin výtržnictví.

rok	celkový počet		celkem skutků	tj. v pro-centech	rozlišení	
	přestupků	trestných činů			jeden pachatel	skupina pachatelů
2001	1	0	1	25%	0	1
2002	1	0	1	25%	1	0
2003	0	2	2	50%	0	2
celkem	2	2	4	100%	1	3
tj. v procentech	50%	50%	100%		25,00%	75,00%

tabulka č. 4: Projevy vandalismu v souvislosti s fotbalovými utkáními

Ve sledovaném období let 2001 – 2003 byly zjištěny PČR či oznámeny na PČR celkem 4 skutky s projevy vandalismu související s konáním fotbalových utkání. Z uvedené tabulky vyplývá, že v roce 2001 a v roce 2002 byl spáchán vždy jeden přestupek a to v roce 2001 skupinou pachatelů a v roce 2002 jedním pachatelem. V roce 2003 byly spáchány dva trestné činy skupinou pachatelů, které souvisely s fotbalovými utkáními.

Ve sledovaném období let 2001 – 2003 bylo zjištěno prokázaných činů následkem vandalismu v souvislosti s fotbalovými utkáními zanedbatelné množství, i když se stoupající tendencí (v roce 2003). V roce 2002 oproti roku 2001 nedošlo k nárůstu ani k poklesu skutků následkem vandalimu. V roce 2003 došlo ke 100% nárůstu skutků následkem vandalismu. Za celé sledované období byly činy spáchány v 75% skupinou pachatelů a v 25% jedním pachatelem.

Bezpečnostní opatření

Již několik hodin před začátkem fotbalových utkání jsou prováděna bezpečnostní opatření Policií České republiky. Záleží na druhu pořádaného zápasu, který je odstupňován podle rizikovosti stupnicí: I, II, III. Nejrizikovější je zápas označený I.

V rámci bezpečnostní akce je posílena hlídková činnost ze strany PČR. Před vstupem na fotbalový stadion probíhají bezpečnostní prohlídky pořadatelské služby z důvodu zamezení vnášení nepovolených předmětů do hlediště (což upravuje návštěvní řád). Policista z kriminální policie vyhodnocuje situaci na základě poznatků, získaných pomocí kamerového systému.

Při nejrizikovějších utkáních (mezinárodní nebo jiný rizikový zápas) jsou zapojena všechna oddělení PČR i z jiných regionů, včetně oddělení kynologie. Výjimečně se účastní jízdní policie z Prahy. U mezinárodních utkání jsou prováděny i pyrotechnické prohlídky. Zároveň je zapojena do součinnosti i Železniční policie, kdy je prováděn doprovod vlaků za pomocí speciálního oddělení z Ústí nad Labem. Železniční policie končí doprovod „fanoušků“ v místě jejich cílové stanice.

Dále se PČR zaměřuje na jádro a startéry možného kriminálního jednání. V rámci tohoto opatření jsou zvýšené hlídky před restaurací, kde by mohlo dojít k případným výtržnostem a násilí. Dále jsou zvýšené hlídky na nádraží Českých drah a autobusovém nádraží.

Vzhledem k tomu, že fotbalová utkání patří mezi rizikový faktor, který ovlivňuje výrazně projevy a četnost vandalismu v Teplicích, jsou prováděna bezpečnostní opatření v součinnosti PČR a pořadatelské služby FK Teplice. Opatření mají preventivní charakter a v Teplicích se skutečně osvědčují.

3.5.5 Projekty prevence kriminality v Teplicích

Jak již bylo uvedeno v kapitole 2.4.3 **prevence vandalismu** je součástí **Programu prevence kriminality,** a tak se dále budeme zabývat tématem prevence kriminality, což je neméně důležitá součást týkající se problematiky vandalismu.

V Teplicích jsou realizovány projekty v rámci Programu prevence kriminality na místní úrovni.

Na základě **rozhovoru s tajemníkem Magistrátu města Teplice** a následným **nahlížením do dokumentů** týkajících se součinnostního programu prevence kriminality ve městě byly zjištěny následující informace:

Ve sledovaném období let 2001 – 2003 bylo uskutečněno celkem osm preventivních projektů a to: sedm projektů v oblasti sociální prevence – a jeden projekt v oblasti informací pro občany. Neméně důležité jsou projekty realizované v předchozích letech. Jelikož využití zařízení, která byla vybudována hlavně v rámci realizace projektů **situační prevence**, je dlouhodobého charakteru, budou zde uvedeny i projekty realizované v době, která předcházela sledovanému období let 2001 – 2003.

Sociální prevence – krizová a poradenská zařízení – nízkoprahová zařízení

V roce 1998 bylo zřízeno na základě projektu **Poslední naděje** nízkoprahové zařízení – centrum prvního kontaktu pro ohroženou mládež a děti z ulice. Zároveň byla zajištěna následná práce s nimi. Realizátorem je Salesiánské středisko mládeže.

V roce 1999 bylo zřízeno **Kulturní, poradenské a vzdělávací centrum**. Zároveň bylo vybaveno a investováno do provozu. Cílovou skupinou jsou Romové a sociálně slabí občané.

V roce **2001** byl realizován projekt **Rok na sídlišti**. Projekt je zaměřen na podporu činnosti nízkoprahového klubu na sídlišti – zájmové kroužky a sportovní aktivity. Realizátorem je Salesiánské středisko mládeže. Cílem projektu je vytvářet a rozvíjet obecně lidské morální hodnoty, intelektuální a manuální dovednosti každého návštěvníka střediska, přiměřeně uvést k chápání k zařazení člověka v kulturně historickém rámci a pomáhat hledat transcedentní smysl lidské činnosti. Předmětem projektu je prevence přestupkové a kriminální činnosti, užívání drog, alkoholu, cigaret a nevázaným partnerským vztahům a nabídnutí kvalitní alternativy trávení volného času. Cílovou skupinou jsou děti a mládež ve věku od 7 do 18 let.

Sociální prevence – sportovní aktivity – sportovní areály

V roce 1997 bylo zřízeno **Centrum volného času – skatepark**.

Výstavba skateparku ve své době byla dobrou investicí do využití volného času mládeže. Bohužel lokalita, kde je skatepark umístěn se ve sledovaném období let 2001 – 2003 již nejevila jako vhodná. V minulosti byl areál součástí přírodního koupaliště, které se v roce 2001 zavřelo. Bez dozoru došlo ke zničení části překážek. Do budoucna se rozhoduje o jiné vhodné lokalitě.

Sociální prevence – sportovní aktivity – sportovní plácky

V roce 1997 byla zřízena dle projektu **Streetbalová hřiště**. Hřiště dodnes slouží široké veřejnosti a jsou umístěna na veřejných plochách a území celého města. Hrají se zde pravidelně turnaje a sídlištní ligy.

V roce 1999 na základě projektu **Kdo si hraje, nezlobí** bylo vybudováno jedno veřejné sportoviště v lokalitě Teplice – sídliště Nová ves. Dále proběhla rekonstrukce dalších 6 sportovišť – dětských hřišť.

V následných letech bylo opraveno dalších 11 sportovišť a dvě vybudována.

Sociální prevence – zájmové aktivity – kluby

V roce 2001 na základě projektu Svět dětí a mladých byla podporována činnost klubu pro mládež. Klub Batůžek byl zařízen sportovním vybavením, počítačem a zabezpečením objektu. V uvedeném projektu šlo především o zapojení starších dětí od aktivity klubu, což se zdařilo.

Informace pro občany – ochrana před trestnými činy + servis služeb

V letech 1998 – 2000 proběhla realizace 4 projektů, které se zabývaly informováním občanů a to od informování pomocí sdělovacích prostředků, přes tisk informačních letáků po vybavení pro městské informační centrum.

V roce **2002** v rámci projektu **Informovanost – základ prevence** byly vytisknuty informační letáky o prevenci kriminality a následně distribuovány občanům města.

Situační prevence – osvětlení

V roce 1998 byl projekt **Světlo I – Duchcovská ulice** zaměřen na rekonstrukci veřejného osvětlení v místě vysokého nápadu trestné činnosti v ulici Duchcovská a přilehlého

okolí. V ulici Duchcovská docházelo k častému vykrádání vozidel a krádežím vozidel. Spolu se zvýšením hlídkové činnosti došlo k zásadnímu omezení těchto krádeží.

V roce 1999 došlo v rámci projektu **Světlo III – Masarykova ulice** ke kompletní rekonstrukci veřejného osvětlení v místě vysokého nápadu trestné činnosti (nejdelší ulice města Teplic).

V roce 2000 bylo vybudováno v rámci projektu **Zastavte násilí** osvětlení v lokalitách v blízkosti fotbalového stadionu. V uvedené lokalitě docházelo při fotbalových utkáních k diváckému násilí, při burzách ke kapesním krádežím a při cestách dětí do škol k šikaně. Celé území je pod kamerovým systémem a rekonstrukcí veřejného osvětlení došlo k možnosti jeho využití v ranních a večerních hodinách.

3.5.5.1 Monitorovací dohlížecí systém v Teplicích

V rámci **situační prevence** byl v Teplicích vybudován monitorovací dohlížecí systém (dále uváděn kamerový systém):

Kamerový systém byl v Teplicích zaveden ve druhém pololetí 1995 v centru města. Město Teplice vybudovalo kamerový systém čítající 4 kamery z vlastního rozpočtu.

Realizace projektu **Monitorovací dohlížecí systém Teplice – Trnovany** (rozšíření) byla uskutečněna v druhé polovině roku 1997 (jedná se o jednu z nejproblematičtějších částí města Teplice). V městské části Trnovany byl zaveden kamerový systém sestávající ze 3 kamer.

V rámci projektu **Monitorovací dohlížecí systém – Rozšíření systému „Nové Teplice“** byl koncem roku rozšířen kamerový systém v centru města o 4 kamery.

V roce 1998 byl realizován projekt **Rozšíření kamerového systému Teplice – Stínadla** v části města, kde se nachází fotbalový stadion, gymnázium a dvě základní školy.

V roce 1999 byl realizován projekt **Dokončení kamerového monitorovacího systému Teplice – Stínadla** v rizikové lokalitě Teplice – Stínadla, kde se nachází fotbalový stadion, hokejový stadion, městské tržiště a školy. V rámci projektu byly instalovány 2 kamery a příslušenství.

V roce 2000 byla pořízena **Televizní vyhodnocovací jednotka** k monitorování aktuální situace ve městě (např. krádeže motorových vozidel). Jednotka byla pořízena pro účely PČR Teplice, která ji využívá.

Vyhodnocení činnosti monitorovacího dohlížecího systému Městské policie Teplice (dále uváděn kamerový systém) za období let 2001 – 2003 :

Ve sledovaném období měl kamerový systém města Teplice v provozu 3 centra o celkovém počtu 21 kamer.

Kamerové centrum Teplice – město používá 8 kamer a má největší využitelnost jak pro výkon hlídkové služby městské police, tak i pro prověrky prováděné PČR k pohybu osob, vozidel a v případě nápadu trestné činnosti.

Kamerové centrum – stadion FK Teplice má 10 kamer, z toho je 5 otočných a 5 stacionárních. Využitelnost tkví zejména při fotbalových utkáních, pořádaných burzách, ale současně i na zajištění veřejného pořádku v širším okolí stadionu (černé skládky, objekt ZŠ Stínadla, krádeže hliníkových plechů z parovodu apod.)

Kamerové centrum Trnovany používá 3 otočné kamery a od 14. 12. 2000 je dlouhodobě zapůjčeno do užívání Okresního ředitelství PČR Teplice. Obvodní oddělení Teplice – Trnovany obhospodařuje sledované teritorium.

Kamerový systém v Teplicích napomáhá ke zvýšení bezpečnosti občanů, ke zjišťování přestupků, trestných činů a jejich pachatelů, ke zjišťování pohybu zájmových osob a vozidel, a k ochraně majetku a zdraví.

Jak je uvedeno výše, v rámci situační prevence ve městě Teplice funguje monitorovací dohlížecí systém. Počty kamer a monitorovacích středisek jsou uvedeny výše. Nyní bude ověřován **třetí předpoklad** a to: **Lze předpokládat, že z celkového počtu zjištěných případů vandalismu napomohl monitorovací dohlížecí systém ve městě Teplice v jednotlivých letech sledovaného období 2001 – 2003 k objasnění nejméně 10 % případů.**

Rok	celkový počet		ze zjištěných pachatelů :					činy spáchané		kamery
	případů	zjištěných pachatelů	mladiství	děti	ženy/ dívky	muži	vliv návy-kové látky	jedním pacha-telem	skupinou pachatelů	
2001	21	30	2	5	0	23	9	13	8	6
procenta	100%	100%	7%	17%	0%	77%	30%	62%	38%	**29%**
2002	32	45	6	8	4	30	5	21	11	2
procenta	100%	100%	13%	18%	9%	67%	11%	66%	34%	**6%**
2003	20	34	7	1	2	25	4	10	9	3
procenta	100%	100%	21%	3%	6%	74%	12%	50%	45%	**15%**
celkem	73	109	15	14	6	78	18	44	28	11
procenta	100%	100%	14%	13%	6%	72%	17%	60%	38%	**15%**
průměr	24	36	5	5	2	26	6	15	9	4
procenta	100%	100%	14%	13%	6%	72%	17%	60%	38%	**15%**

Tabulka č. 5: Přehled zjištěných případů a pachatelů s vlivem kamerového systému na celkový počet zjištěných případů dle počtů a procent

Dle tabulky č. 5 vyplývají následující údaje:

V roce 2001 se kamerový systém podílel na zjištění případů vandalismu v **29%**.

V roce 2002 se kamerový systém podílel na zjištění případů vandalismu v **6%**.

V roce 2003 se kamerový systém podílel na zjištění případů vandalismu v **15%**.

Průměrně se v období let 2001 - 2003 kamerový systém podílel na zjištění případů vandalismu v **15%**.

Třetí předpoklad se nepotvrdil a to při hodnocení za celé sledované období dle jednotlivých let. Kamerový systém napomohl k objasnění případů vandalismu v roce 2001 ve 29% a v roce 2003 v 15% z celkového počtu zjištěných případů, což částečně naplnilo potvrzení předpokladu. Jak je patrné z tabulky v roce 2002 napomohl kamerový systém k objasnění 6% případů vandalismu, což je o 4% méně, než bylo předpokládáno. Výsledek průměru 15% z celého sledovaného období převyšuje o 5 % předpokládaných 10% v jednotlivých letech. Dalo by se shrnout, že i když se předpoklad nepotvrdil, předpoklad byl částečně naplněn a to za roky 2001 a 2003. V roce 2002 bylo procento zjištěných případů nižší, než předpokládaných 10%. V roce 2002 bylo zjištěno 32 prokázaných případů vandalismu, při počtu 45 zjištěných pachatelů, což je v obou případech nejvyšší zjištěný počet ze sledovaného období. Ze složení pachatelů lze vyčíslit, že 69% tvořily dospělé osoby. V roce 2002 bylo z celého sledovaného období nejvíce případů vandalismu spácháno jedním pachatelem a to 66%. Vzhledem k tomu, že nebyly sledovány údaje, na kterém místě došlo k vandalským činům – jestli v dosahu, či mimo dosah kamerového systému, nelze procentuelně vyčíslit, které případy se staly mimo dosah kamerového systému a tím se pokusit vysvětlit nízké procento podílu na objasnění případů vandalismu. Tento ukazatel by byl nejspíše směrodatný pro vysvětlení procentuálního podílu kamerového systému na zjištění případů vandalismu, ale vzhledem k náročnosti při vyhodnocování jednotlivých případů, nelze pro účely bakalářské práce toto kritérium zahrnout.

3.6 Shrnutí výsledků praktické části a diskuse

Cílem bakalářské práce je charakterizovat hlavní projevy vandalismu v Teplicích v letech 2001 - 2003. Zároveň zjistit faktory a trendy ovlivňující četnost, projevy a předmět vandalismu v Teplicích.

Autorka nashromáždila během zpracování bakalářské práce velké množství podkladů, které by mohly být použity pro nastínění problematiky vandalismu v mnohem širších souvislostech, nežli je v možnostech zpracování bakalářské práce.

Průzkumem bylo zjišťováno, zda dochází k poklesu, či nárůstu počtů činů následkem vandalismu v průběhu sledovaného období let 2001 – 2003, kdy se případy zjištěného vandalismu za rok 2001 porovnávaly s případy za roky 2002 a 2003.

V roce 2002 došlo ke značnému nárůstu (o 52,38%) oproti roku 2001. Po zaokrouhlení lze uvést, že počet zjištěných případů vandalismu se zvýšil v roce 2002 oproti roku 2001 o 52%. V roce 2003 se snížily případy zjištěného vandalismu oproti roku 2001 o 4,76%, což je po zaokrouhlení na celou hodnotu 5%. Nutno připomenout, že se jedná pouze o zjištěné případy vandalismu, z čehož nelze vyvozovat všeobecný závěr o tom, zda v Teplicích činů vandalismu ubývá či přibývá. V mnohým případech vandalských činů zůstává pachatel nezjištěn.

Rozlišením pachatelů u zjištěných případů vandalismu byly získány následující informace:

Průměrně bylo zjištěno v období let 2001 - 2003 14% mladistvých a 13% dětí z celkového množství zjištěných pachatelů, což je celkem **27%** osob mladších 18 let (dále uváděno nezletilých).

Níže je uvedeno procentuální složení nezletilých pachatelů v jednotlivých letech sledovaného období:

V roce 2001 bylo z celkového množství zjištěných pachatelů 7% mladistvých a 17% dětí. Celkem nezletilých 24%.

V roce 2002 bylo z celkového množství zjištěných pachatelů 13% mladistvých a 18% dětí. Celkem nezletilých je 31%.

V roce 2003 bylo z celkového množství mladistvých zjištěno 21% mladistvých a 3% dětí. Celkem nezletilých 24%.

Přehled četností rozlišením zjištěných pachatelů v letech 2001 - 2003

Členěním pachatelů dle pohlaví bylo zjištěno, že v průměru u 72% z celkového množství zjištěných pachatelů, se jednalo o muže ve věku nad 18 let. Ženy a dívky byly uváděny bez rozlišení věku, vzhledem k tomu, že u případů vandalismu se všeobecně předpokládá, že se ženy či dívky aktivně podílejí na akcích vandalů zcela výjimečně. Tento všeobecný předpoklad se potvrdil a to v celém sledovaném období, kdy bylo zjištěno v průměru 6% žen a dívek (rozlišení: 3% dětí, 1% mladistvých dívek, 2% dospělých žen). Procentuální zastoupení dospělých z celkového množství zjištěných pachatelů bylo **73%**. Dále bylo u pachatelů zjišťováno podezření z vlivu návykové látky, kdy pouze v jednom případě šlo o jinou návykovou látku, nežli alkohol (konkrétně v roce 2002). Z celkového množství zjištěných pachatelů, bylo v průměru 17% podezřených z požití návykové látky. Pokud se odečtou z celkového množství pachatelů mladiství a děti, je výsledkem v průměru 23% procent dospělých pachatelů, kteří byli podezřelí z vlivu návykové látky (konkrétně v roce 2001 - 39%, v roce 2002 - 16% a v roce 2003 - 15%). Vlivem návykové látky (ve většině případů alkoholu), mohlo být ovlivněno chování u **23% dospělých** pachatelů. Uvedené procento dospělých podezřelých z vlivu návykové látky nepopiratelně mohlo ovlivnit celkové složení pachatelů. Navíc nutno upozornit, že se jedná o údaj zjištěných pachatelů, neboť v mnohých případech vandalských činů zůstává pachatel nezjištěn.

Dalším sledovaným kritériem bylo, zda jsou činy spáchány jedním pachatelem či skupinou pachatelů. V 60% byly spáchány jedním pachatelem a v 38% skupinou pachatelů, přičemž chybějící 2% (při zaokrouhlení na celé hodnoty) jsou způsobena jedním případem, kdy šlo o neznámého pachatele.

Dělením dle druhů vandalismu bylo zjišťováno k jakým skutkům dochází nejčastěji. 33% skutků vandalismu, bylo způsobeno jiným druhem vandalismu, nežli je rozděleno podle dělení uvedeného v tabulce č. 2. Ve většině případů se jedná o rozbití různých předmětů, které jsou alespoň částečně tvořeny ze skla (např. okna).

Dle dělení, které je uvedeno v tabulce č. 2 byly sledovány níže uvedené druhy v období let 2001 – 2003:

23% skutků bylo způsobeno sběrem kovů. /Dle členění druhů vandalismu podle Zimbarda (uvedené v kapitole 2.2.3) se jedná o hrabivý druh vandalismu./

16% skutků vandalismu bylo způsobeno poškozováním zeleně. Šlo o případy nepovoleného kácení stromů, rozjíždění travnaté plochy, či trhání rostlin nebo jiné poškozování zeleně.

14% skutků vandalismu bylo způsobeno postříkáním, pomalováním či popsáním barvou.

V **11%** bylo způsobeno vandalskými skutky poškození odpadkových košů.

V **1%** vandalských skutků došlo k poškození laviček.

V **1%** došlo k odcizení věci, či zařízení, které by se mohly označit jako veřejně prospěšné.

Řízenými rozhovory s referenty z Odboru dopravy a životního prostředí na Magistrátu města Teplice (viz kapitola 3.2.2.1) bylo zjišťováno, co se stává častým předmětem vandalismu v Teplicích.

Mezi objekty, které využívá široká veřejnost, jsou často terčem vandalských činů odpadkové koše, lavičky, lampy veřejného osvětlení, dopravní značení a v neposlední řadě zeleň.

Znepokojující je nárůst škod způsobených „sběrači kovů". U tohoto druhu vandalismu by se dalo namítnout, zda se jedná o vandalismus či o „prosté odcizení", vzhledem k tomu, že ve většině případů se jedná o věci či zařízení, které jsou veřejně prospěšné, uvedeným odcizením vzniká škoda, která se dá označit jako celospolečenská. V některých případech může následkem tohoto odcizení dojít k velice nebezpečným situacím, kdy by mohlo nastat vážné ohrožení na zdraví. (Např. odcizení dešťové vpusti.) Nutno zdůraznit, že sběrem kovů je poznamenáno celé město, přičemž následky tohoto negativního jevu jsou patrné prakticky všude. „Sběrači kovů" se nezastaví před ničím. Na městském hřbitově došlo i ke krádežím uren z ušlechtilých kovů. Ve sledovaném období došlo k odcizení i dvou kulturních památek, které byly zhotoveny z bronzu.

Pro názornost je uveden příklad narůstání škod následkem sběru kovů. Alarmující je zvyšující se procento odcizování dešťových vpustí a to v porovnání s rokem 2001 bylo v roce 2002 odcizeno o 83% více a v roce 2003 o 117% více. Náhradou za typy mříží, které se již nevyrábějí se používá plech. (Od roku 2004 začal Magistrát města Teplice používat jako náhradu za odcizené dešťové vpusti i pryžové mříže).

Za specifický druh vandalismu je pro účely této práce považováno sprejerství, přičemž od 1. 7. 2001 bylo definováno v Trestním zákoně sprejerství jako trestný čin.

V Teplicích jsou místa, kde je tvorba graffiti povolena, jde především o průchody a mostní podpěrné zdi.

Jak účinný je netradiční přístup, který je realizován v Teplicích povolením určených ploch pro tvorbu graffiti, by bylo zajímavé zhodnotit při srovnání s porovnatelnými městy.

Jelikož fotbalová utkání patří v Teplicích k nejvýznamnějším sportovně – společenským událostem města, bylo zjišťováno jaký mají vliv na projevy vandalismu. Ve sledovaném období let 2001 – 2003 bylo zjištěno prokázaných činů následkem vandalismu v uvedené souvislosti zanedbatelné množství, i když se stoupající tendencí (nárůst v roce 2003). V souvislosti s fotbalovými utkáními bylo zjištěno, že roce 2002 nedošlo k nárůstu ani k poklesu vandalských činů oproti roku 2001 a v roce 2003 došlo k 100% nárůstu oproti roku 2001. Za celé sledované období byly činy spáchány v 75% skupinou pachatelů a v 25% jedním pachatelem.

Vzhledem k tomu, že fotbalová utkání patří mezi rizikový faktor, který může výrazně ovlivňovat projevy a četnost vandalismu v Teplicích, jsou prováděna bezpečnostní opatření v součinnosti PČR a pořadatelské služby FK Teplice. Opatření mají preventivní charakter a v Teplicích se skutečně osvědčují.

Prevence vandalismu je součástí Programu prevence kriminality, do něhož je město Teplice zapojeno v rámci Programu prevence kriminality na místní úrovni.

Ve sledovaném období let 2001 – 2003 bylo uskutečněno celkem osm preventivních projektů a to: sedm projektů v oblasti sociální prevence a jeden projekt v oblasti informací pro občany (viz kapitola 3.5.5). Jelikož využití zařízení, která byla vybudována hlavně v rámci realizace projektů situační prevence, jsou dlouhodobého charakteru, byly uvedeny v kapitole 3.5.5 i projekty realizované v době, která předcházela sledovanému období.

Součástí preventivního programu na místní úrovni v rámci situační prevence funguje v Teplicích monitorovací dohlížecí systém (dále uváděn kamerový systém).

Z vyhodnocení činnosti kamerového systému vyplývá, že měl ve sledovaném období let 2001 – 2003 v provozu 3 centra o celkovém počtu 21 kamer. Z toho 2 centra s 18 kamerami obhospodařuje MP Teplice, a to: kamerové centrum Teplice – město používá 8 kamer a kamerové centrum – stadion FK Teplice má 10 kamer.

Kamerový systém v Teplicích napomáhá ke zvýšení bezpečnosti občanů, ke zjišťování přestupků, trestných činů a jejich pachatelů, ke zjišťování pohybu zájmových osob a vozidel, a k ochraně majetku a zdraví.

Vzhledem k cíli bakalářské práce bylo ověřováno v kolika procentech z celkového počtu zjištěných případů vandalismu v Teplicích napomohl kamerový systém v jednotlivých letech sledovaného období 2001 – 2003.

Průzkumem bylo zjištěno:

Kamerový systém v Teplicích se podílel na zjištění případů vandalismu v roce 2001 v **29%**, v roce 2002 v 6% a v roce 2003 v 15%.

Průměrně se na zjištění případů vandalismu v období let 2001 - 2003 podílel kamerový systém v **15%**.

4 Závěr

„Čas odhalí pravdu“ Seneca

Problematika vandalismu v Teplicích je natolik složitá, že nelze zcela komplexně popsat vše, co se týká tohoto tématu v jedné bakalářské práci. Navíc k uvedené problematice nejsou vedeny statistické údaje. Autorka práce získávala údaje o vandalismu kombinací metod (studia dokumentace, řízeného rozhovoru a vlastním pozorováním).

Hlavní průzkum byl proveden na Městské policii v Teplicích studiem dokumentace, kde mohly být zjišťovány údaje v širších souvislostech.

V roce 2002 došlo ke značnému nárůstu zjištěných případů vandalismu, kdy se počet zvýšil oproti roku 2001 o 52%. V roce 2003 se snížily případy zjištěného vandalismu oproti roku 2001 o 5%. Nelze opomenout, že se jedná pouze o zjištěné případy vandalismu, z čehož nelze vyvozovat všeobecný závěr o tom, zda v Teplicích činů vandalismu ubývá či přibývá. U většiny uvedených případů byli pachatelé přistiženi při činu či bezprostředně po spáchání činu.

Členěním dle druhů byly zjišťovány hlavní projevy vandalismu – výsledky jsou uvedeny v kapitole 3. 6. Průzkum byl doplněn informacemi získanými z Odboru dopravy a životního prostředí na Magistrátu města Teplice, kde bylo zjištěno, že během sledovaného období došlo k nárůstu škod následky vandalských činů. Mezi objekty, které využívá široká veřejnost, jsou často terčem vandalských činů odpadkové koše, lavičky, lampy veřejného osvětlení, dopravní značení a v neposlední řadě zeleň.

Znepokojující je nárůst škod způsobených „sběrači kovů“, což je celospolečenský problém. V některých případech může následkem tohoto odcizení dojít k velice nebezpečným situacím, kdy by mohlo nastat vážné ohrožení na zdraví. Nutno zdůraznit, že sběrem kovů je poznamenáno celé město. Někteří „sběrači kovů“ se nezastaví před ničím, přičemž nerespektují ani nejzákladnější mravní normy.

Rozlišením pachatelů ve sledovaném období let 2001 – 2003 byly zjištěny údaje, které jsou shrnuty v kapitole 3.6. Z výsledku šetření vyplývá, že největší zastoupení bylo dospělými pachateli a při rozlišení pohlaví, dospělými muži (72%). Z celkového množství dospělých pachatelů jich bylo průměrně pod vlivem návykové látky 23%. I když se odečtou pachatelé pod vlivem návykové látky, stále zůstává více jak polovina pachatelů (57%) v dospělém věku. Průměrně bylo zjištěno v období let 2001 - 2003 14% mladistvých a 13% dětí z celkového množství zjištěných pachatelů. Celkem 27% osob mladších 18 let (nezletilých). Nutno poznamenat, že v mnohým případech vandalských činů zůstává pachatel nezjištěn.

Zároveň byla nastíněna problematika sprejerství s uvedením netradičního přístupu, které město Teplice realizuje formou povolení určitých ploch pro tvorbu graffitti. Jak účinný je netradiční přístup, který je realizován v Teplicích, by bylo zajímavé zhodnotit při srovnání s porovnatelnými městy. Sprejerství představuje jeden negativní moderní trend současné doby, ale vzhledem k tomu, že bakalářská práce popisovala širší okruh projevů vandalismu nezabývala se hlubší problematikou zmíněného problému.

Jelikož fotbalová utkání patří v Teplicích k nejvýznamnějším sportovně – společenským událostem města, nelze vzhledem k velké návštěvnosti opomenout dopad na dění v celém městě. Poněvadž fotbalová utkání patří mezi rizikový faktor, který může výrazně ovlivňovat projevy a četnost vandalismu v Teplicích, bylo zjišťováno k jakým projevům dochází v jejich souvislosti a jaká jsou prováděna bezpečnostní opatření.

Prevence vandalismu je součástí Programu prevence kriminality, do něhož je město Teplice zapojeno v rámci Programu prevence kriminality na místní úrovni, neboť patří mezi města, která jsou zatížena vysokou mírou kriminality a dalšími kriminálně rizikovými jevy. Městská policie v Teplicích je v rámci Programu prevence kriminality na místní úrovni zapojena do součinnosti mezi orgány státní správy, samosprávy, policie a nestátních neziskových organizací. V rámci preventivního programu na místní úrovni funguje v Teplicích monitorovací dohlížecí systém. Průzkumem bylo zjišťováno v kolika procentech z celkového počtu zjištěných případů vandalismu v Teplicích napomohl kamerový systém ve sledovaném období let 2001 – 2003 (výsledek je popsán v kapitole 3.6). Průměrně se kamerový systém podílel ve sledovaném období let 2001 – 2003 na zjištění případů vandalismu v 15%.

Jako pozitivní lze hodnotit, že jsou v Teplicích realizována v rámci Programu prevence kriminality na místní úrovni preventivní opatření, která napomáhají ke snížení kriminality (a tím i činů vandalismu). Jedná se o dlouhodobou systematickou činnost, ve které je třeba pokračovat a přitom hledat stále nové možnosti a prostředky.

5 Návrh opatření

V rámci primární prevence, by se dalo využít působení na nejširší veřejnost v oblasti, kdy by se sami občané mohli podílet na snížení vandalismu tím, že by si více všímali svého okolí. Netečnost v uvedené oblasti je celospolečenským problémem, který je třeba pokoušet se stále řešit.

V rámci sekundární prevence by se mohlo více zaměřit v oblasti sociálně patologických jevů na alkoholismus – hlavně na rodiny s dětmi, kde se alespoň u jednoho z rodičů již projevila závislost na alkoholu. Dále vzhledem k dlouhodobě vysokému procentu nezaměstnanosti v Teplicích, by bylo dobré se zaměřit na zaměstnávání absolventů škol, přičemž změna v řešení uvedené problematiky by měla vycházet od zákonodárců. Nelze přehlédnout alarmující nárůst počtu činů způsobených „sběrači kovů". Jedná se o celospolečenský problém, který je třeba řešit, přičemž by mělo dojít ke změně již v legislativě. I sběrnám druhotných surovin by měla být zpřísněna pravidla s uvedením možných sankci za jejich nedodržování. I když by došlo ke zpřísnění norem, nelze spoléhat, že by uvedená problematika byla vyřešena beze zbytku. Nelze opomenout, že existují sociálně patologické skupiny, které nerespektují společenské normy, ale i přesto by bylo potřebné se uvedenou problematikou zabývat.

6 Seznam použitých informačních zdrojů

1. Čírtková, L.: Policejní psychologie. Support, Praha 1995.
2. Graham, J., Bennet, T.: Výňatek z publikace: Strategie prevence kriminality v Evropě a v USA - materiál z přílohy časopisu POLICISTA č. 10/1997. Přeložila PhDr. Jana Válková (převzato s laskavým svolením vydavatele, Institutu pro kriminologii a sociální prevenci). http: //www.mvcr.cz/casopisy/policista/prilohy/strategie.html
3. Hartl, B.: Věčný inspirovat aneb kniha podnětů, jistot a pochybností. Svoboda, Praha 1994. ISBN 80-205-0461-3
4. Hartl, P., Hartlová H.: Psychologický slovník. Portál, Praha 2000. ISBN 80-7178-303-X
5. Hrčka, M.: Sociální deviace. Sociologické nakladatelství, Praha 2001. ISBN 80-85850-68-0
6. Kocábek, P., Koníček, T.: Váš dům. Stránka věnovaná situační prevenci kriminality. Kamerový monitorovací systém. Aktualizováno 2003-07-20. Citováno 2003-11-04. http://www.vasdum.cz/kamery.htm
7. Matoušek, O., Kroftová A.: Mládež a delikvence, Možné příčiny, současná struktura, programy prevence kriminality mládeže. Portál, Praha 1998. ISBN 80-7178-226-2
8. Munková, G.: Sociální deviace (Přehled sociologických teorií). Univerzita Karlova v Praze, Praha 2001. ISBN 80-246-0279-2
9. Nakonečný, M.: Sociální psychologie. Svoboda, Praha 1970.
10. Nakonečný, M.: Sociální psychologie. Academia, Praha 2000. ISBN 80-200-0690-7
11. Netík, K., Netíková D.: Vybrané kapitoly z forenzní psychologie pro právníky. Univerzita Karlova v Praze, Praha 1991. ISBN 80-7066-518-1
12. Pešatová, I.: Vybrané kapitoly z etopedie, 1. díl; Klasifikace a diagnostika poruch chování. Technická univerzita v Liberci, Liberec 2003. ISBN 80-7083-750-0
13. Sochůrek, J.: Vybrané kapitoly ze sociální patologie I. díl. Technická univerzita v Liberci, Liberec 2001. ISBN 80-7083-494-3
14. Sochůrek, J.: Vybrané kapitoly ze sociální patologie II. díl. Technická univerzita v Liberci, Liberec 2001. ISBN 80-7083-495-1
15. Sochůrek, J.: Nástin vybraných problémů viktimologie. Technická univerzita v Liberci, Liberec 2003. ISBN 80-7083-745-4
16. Vágnerová, M.: Psychopatologie pro pomáhající profese. Variabilita a patologie lidské psychiky. Portál, Praha 1999. ISBN 80-7178-678-0

Sborníky a kolektivní práce:

17. Ministerstvo vnitra České republiky: www stránka: Prezentace z resortu Ministerstva vnitra ČR. Prevence kriminality. Oddělení programů prevence kriminality. Aktualizace 2003, Citováno 2004-11-03. http://www.mv.cz/prevence/struktur/od-progr.html
18. Ministerstvo vnitra České republiky: www stránka: Prezentace z resortu Ministerstva vnitra ČR. Prevence kriminality. Odbor prevence kriminality. Aktualizace 2004, Citováno 2004-11-02. http://www.mv.cz/prevence/system/pojmy/1.1.htm
19. Ministerstvo vnitra České republiky: www stránka: Prezentace z resortu Ministerstva vnitra ČR. Prevence kriminality. Odbor prevence kriminality. Aktualizace 2004, Citováno 2004-11-03. http:// www.mv.cz/prevence/system/rvppk/2.1.htm
20. Ministerstvo vnitra České republiky: www stránka: Prezentace z resortu Ministerstva vnitra ČR. Prevence kriminality. Odbor prevence kriminality. Aktualizace 2004, Citováno 2004-11-03. http://www.mv.cz/prevence/system/uroven.html
21. Sociologický ústav AV ČR: Sociologické pojmosloví; Sociální deviace, sociologie nemoci a medicíny. Sociologické nakladatelství Praha ve spolupráci se Sociologickým ústavem AV ČR, Praha 1994. ISBN 80-85850-03-6

7 Seznam příloh

Příloha č. 1: Přehled oznámení podaných MP Teplice o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku ve smyslu ustanovení § 10 zákona ČNR č. 553/1991 Sb. u činů týkajících se vandalismu za rok 2001

Příloha č. 2: Přehled oznámení podaných MP Teplice o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku ve smyslu ustanovení § 10 zákona ČNR č. 553/1991 Sb. u činů týkajících se vandalismu za rok 2002 – 1. část

Příloha č. 3: Přehled oznámení podaných MP Teplice o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku ve smyslu ustanovení § 10 zákona ČNR č. 553/1991 Sb. u činů týkajících se vandalismu za rok 2002 – 2. část

Příloha č. 4: Přehled oznámení podaných MP Teplice o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku ve smyslu ustanovení § 10 zákona ČNR č. 553/1991 Sb. u činů týkajících se vandalismu za rok 2003

Příloha č. 5: Žádost o udělení souhlasu k využití ploch pro graffiti tvorbu

Příloha č. 6: Ukázka povolené plochy v Teplicích pro tvorbu graffiti

Příloha č. 7: Příklady poškození fasád postříkáním či pomalováním barvou

Příloha č. 8: Příklad poškození dopravního značení

8 Přílohy

Přehled činů týkajících se vandalismu za rok 2001

rok 2001

Popis druhu vandalismu		celkový počet		ze zjištěných pachatelů :				činy spácháné	
		skutků	zjištěných pachatelů	mladiství	děti	ženy/ dívky	vliv návykové látky	jedním pachatelem	skupinou pachatelů
poškozování odpadkových košů		2	2	1			1	1	1
poškozování laviček									
poškozování zeleně		3	5				1	2	1
postřikání sprejem, pomalování		2	2	1				2	
odzicení :	sběr kovů	4	5					3	1
	jiný druh	1	2		1				1
jiné druhy vandalismu		12	14		4		7	5	7
celkem		24	30	2	5	0	9	13	11
tj. v procentech		100%	100%	6,7%	16,7%	0,0%	30,0%	54,2%	45,8%

rok 2002

Popis druhu vandalismu		celkový počet		ze zjištěných pachatelů :				činy spácháné	
		skutků	zjištěných pachatelů	mladiství	děti	ženy/ dívky	vliv návykové látky	jedním pachatelem	skupinou pachatelů
poškozování odpadkových košů		3	5	2			1	1	2
poškozování laviček		1	1	1				1	
poškozování zeleně		8	9					7	1
postřikání sprejem, pomalování		6	11	3	7	3		3	3
odzicení :	sběr kovů	8	12		1			5	3
	jiný druh								
jiné druhy vandalismu		7	7			1	4	5	1
celkem		33	45	6	8	4	5	22	10
tj. v procentech		100%	100%	13%	18%	9%	11%	67%	30%

rok 2003

Popis druhu vandalismu		celkový počet		ze zjištěných pachatelů :				činy spácháné	
		skutků	zjištěných pachatelů	mladiství	děti	ženy/ dívky	vliv návykové látky	jedním pachatelem	skupinou pachatelů
poškozování odpadkových košů		4	10	7		2	1	1	3
poškozování laviček									
poškozování zeleně		2	1					1	
postřikání sprejem, pomalování		3	4		1				3
odzicení :	sběr kovů	6	10					4	2
	jiný druh								
jiné druhy vandalismu		6	9				3	3	1
celkem		21	34	7	1	2	4	9	9
tj. v procentech		100%	100%	21%	3%	6%	12%	43%	43%

Popis druhu vandalismu	celkový počet		ze zjištěných pachatelů :				činy spácháné	
	skutků	zjištěných pachatelů	mladiství	děti	ženy/ dívky	vliv návykové látky	jedním pachatelem	skupinou pachatelů
rok 2001	24	30	2	5	0	9	13	11
rok 2002	33	45	6	8	4	5	22	10
rok 2003	22	38	7	1	2	0	9	10
celkem	79	113	15	14	6	14	44	31

Popis druhu vandalismu	celkový počet		ze zjištěných pachatelů :				činy spácháné	
	skutků	zjištěných pachatelů	mladiství	děti	ženy/ dívky	vliv návykové látky	jedním pachatelem	skupinou pachatelů
rok 2001	24	30	6,7%	16,7%	0%	30,0%	54,2%	45,8%
rok 2002	33	45	13,3%	17,8%	8,9%	11,1%	66,7%	30,3%
rok 2003	22	38	18,4%	2,6%	5,3%	0,0%	40,9%	45,5%
celkem	79	113	38,4%	37,1%	14,2%	41,1%	#####	121,6%

ka-mery
1
1
4
6
25,0%

ka-mery
1
1
2
6%

ka-mery
2
1
3
14%

ka-mery
6
2
2
10

ka-mery
25,0%
6,1%
9,1%
40,2%

Příloha č. 5

Přehled oznámení podaných MP Teplice o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku ve smylu ustanovení § 10 zákona ČNR č. 553/1991 Sb. u činů týkajících se vandalismu za rok 2001

datum	popis případu	ZJIŠTĚNÍ PACHATELÉ						ve skupině celkem:		podíl kamer
		celkový počet	vliv alkoholu	jiná návyková látka	ROZLIŠENÍ			pachatelů	členů	
					mladiství	děti	ženy/dívky			
14.2.	Přetržení řetězu spojující okrasné sloupky	1								
17.2.	V lesoparku kácení vzrostlých stromů	1								
11.4.	rozbití kameninového odpadkového koše koše	1	1					1	4	
11.4.	rozbití skleněné výplně vstupních dveří Městského úřadu v Teplicích	1	1							ano
28. 4.	*odcizení litinového víka dešťové vpusti*	1								
27.6.	na FK Teplice odcizení 2 pohybových čidel z osvětlovacího sloupu	2				1		2	2	ano
30.6.	rozbití skleněné výplně u kolonády	1	1					1	2	
5.7.	*vyjmutí 4ks dešťových vpustí z vozovky, poškození krytu lampy a semaforu*	2	2					2	2	ano
10.7.	rozbití okna u Formanské jídelny	1	1					1	2	
14.7.	vytržení květin z okrasného koše	1	1					1	6	ano
17.7.	popisování dvířek u dvou rozvodných elektrických skříní	1								
17.8.	zcizení 4 ks dešťových vpustí, 4 ks kovových rohoží	1								
18.8.	rozbití skleněné výplně vchodových dveří domu	2	2					2	2	
27. 8.	postříkání sprejem stěny panelového domu	1			1					
29. 9.	vypáčení dveří uvnitř Domu kultury a vypáčení chladící skříně s limonádami	3				3		3	3	ano
28. 10.	stržení vlajky z budovy, stržení reklamní cedule.	2						3	3	ano
3. 11.	v parku Havlíčkovy sady - poškození plechového odpadkového koše kopáním	1			1			2	2	
9. 11.	*odcizení 11 antikorových trubek ze stavby*	2						2	2	
16. 11.	rozbití skla na lampě veřejného osvětlení (po 22 hodině)	1				1		1	2	
18. 11.	*utržení hliníkové lišty vstupních dveří soukromého objektu*	1								
14. 12.	neoprávněné kácení stromů	3						3	3	
celkem	**21 případů**	**30**	**9**	**0**	**2**	**5**	**0**	**24**	**35**	**6**

Příloha č. 6

Přehled oznámení podaných MP Teplice o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku ve smylu ustanovení § 10 zákona ČNR č. 553/1991 Sb. u činů týkajících se vandalismu za rok 2002

datum	popis případu	ZJIŠTĚNÍ PACHATELE						ve skupině celkem:		podíl kamer
		celkový počet	vliv alkoholu	jiná návyková látka	ROZLIŠENÍ					
					mladiství	děti	ženy/ dívky	pachatelů	členů	
2.1.	rozbití sleněné výplně vstupních dveří do herny	1					1			
16. 1.	*odmontování hliníkových krytů lampy veřejného osvětlení*	2						2	2	
23. 1.	rozbití kameninového odpadkového koše koše	2						2	2	ano
24. 1.	řidič nákladního auta rozjíždějící travnatou plochu	1								
21. 3.	V budově vlakového nádraží CD rozbití skla vývěsky	2	1					2	2	
25. 3.	neoprávněné ořezávání větví stromů	1								
28. 3.	*pokus odcizení dešťové vpusti, zjištěna další odcizená vpusť*	2						2	2	
5.4.	stříkání sprejem na fasády domů a dále na kontejner s odpadky	2			2			2	2	
2. 5.	otrhání 33 tulipánů z květináčů před Krušnohorským divadlem	1								ano
7. 5.	vyvrácení odpadkového koše v parku JUDr. M. Horákové	2			2			2	2	
9. 5.	neoprávněné kácení stromu	2						2	2	
14. 5.	rozbití skleněné výplně označníku zastávky MHD	1	1							
26. 5.	malování sprejem na fasády domů	3				3		3	3	
11. 6.	poškození 23 ks předvolebních plakátů a to postříkáním sprejem	1								
12. 7.	psaní nápisů fixou na zeď v prostoru zastávky MHD	1				1				
14. 7.	pomalování omítek: kostel na Zámeckém náměstí, budova lázní, další 3 budovy	1			1			1	2	
25. 7.	kácení stromů bez povolení	1								
17. 8.	zlomení prkna lavičky	1			1					
mezi-součet	**18 případů**	**27**	**2**	**0**	**6**	**4**	**1**	**18**	**19**	**2**

Příloha č. 7

Přehled oznámení podaných MP Teplice o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku ve smylu ustanovení § 10 zákona ČNR č. 553/1991 Sb. u činů týkajících se vandalismu za rok 2002

datum	popis případu	ZJIŠTĚNÍ PACHATELÉ						ve skupině celkem:		podíl kamer
		celkový počet	vliv alkoholu	jiná návyková látka	ROZLIŠENÍ					
					mladiství	děti	ženy/ dívky	pachatelů	členů	
převod	**18 případů**	**27**	**2**	**0**	**6**	**4**	**1**	**18**	**19**	**2**
23. 8.	rozbití oken kameny: okno rodinného domu, 2 okna v mateřském centru Větrník, poškození vozidla OPEL Corsa kameny (přední sklo a kapota), poškození drátěného skla u výměníkové stanice	1		1						
7.9.	*pokus o odcizení hliníkových plechů z komínu kotelny*	1								
22. 9.	popsání zděného altánu v Zámecké zahradě	3				3	3	3	3	
12. 10.	rozbití odpadkového koše	1	1							
14. 10.	pokus pokácet strom	1								
21. 10.	řidič nákladního automobilu rozjezdil větší množství trávníku a porazil malý strom	1								
27.10.	*odcizení nejméně 7 ks krytů dešťových vpustí*	1								
29. 10.	poškození nápojového automatu	1								
12. 11.	*odcizení železných traverz z rozestavěného domu*	3						3	3	
30. 11.	rozbití okna a skleněné výplně v panelovém domě	1	1							
4. 12.	značné poškození zeleně automobilem soukromé firmy	1								
11. 12.	*odcizení krytu dešťové vpusti*	1								
17. 12.	*odcizení 7 ks dešťových vpustí*	1								
21. 12.	*odtrhávání hliníkových lišt u oken kotelny*	1				1		3	3	
celkem	**32 případů**	**45**	**4**	**1**	**6**	**8**	**4**	**27**	**28**	**2**

Příloha č. 8

Přehled oznámení podaných MP Teplice o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku ve smylu ustanovení § 10 zákona ČNR č. 553/1991 Sb. u činů týkajících se vandalismu za rok 2003

datum	popis případu	ZJIŠTĚNÍ PACHATELÉ						ve skupině celkem:		podíl kamer
		celkový počet	vliv alkoholu	jiná návyková látka	ROZLIŠENÍ					
					mladiství	děti	ženy/ dívky	pachatelů	členů	
11. 1.	malba sprejem na nový nátěr v podchodu železniční tratě	1						3	3	
15. 2.	kopání do zaparkovaných vozidel a rozbití oken u rodinného domu	1								
28. 2.	řidič nákladního vozu při stěhování poškodil travnatou plochu	1								
17. 3.	poškození 4 stromů nepovoleným umístěním reklamních tabulí (hřebíky)	0								
19. 3.	*v součinosti s PČR zajištění 3 pachatelé krádeží 6 ks dešťových vpustí*	3						3	3	
25. 4.	tropení výtržností a rozbití odpadkového koše	4			2		2	4	4	ano
30. 5.	malovaní sprejem na schody a fasádu panelového domu	1				1		2	2	
29. 6.	procházení po střechách zaprakovaných vozidel	1	1							ano
29. 6.	rozbití vchodových dveří domu	1	1							
30. 7.	*odcizení elektro zařízení (sběrnice a izoláty)*	1								
14. 8.	*odcizení z areálu soukromé firmy silnostěných trubek, tyčí a drátů do betonu*	1								
12. 9.	v parku ČSA poškození odpadkového koše	2			2			2	2	
9. 10.	nápis sprejem ve velikosti 3 x 2 metry na fasádě domu soukromé firmy	2						2	2	
11. 10.	*odvoz dešťové vpusti na ručním vozíku*	1								
8. 11.	*demontování plechů z parovodu*	1								
15. 11.	rozbití keramického odpadkového koše	1	1					1	2	
15. 11.	rozbití drátěného skla u výtahu nájemním v domě	1	1							
27. 11.	po fotbalovém zápase převrácení automobilu zn. Trabant na bok	5						5	5	
2. 12.	*z uzamčeného dvora odcizení 2ks 2,5 m dlouhých kolejnic*	3						3	3	
19. 12.	poškození 2 odpadkových košů	3			3			3	3	ano
celkem	**20 případů**	**34**	**4**	**0**	**7**	**1**	**2**	**28**	**29**	**3**

rok	skutek	ZJIŠTĚNÍ PACHATELÉ						počet ve skupině:		podíl kamer
		celko- vý počet	vliv alko- holu	jiná návy- ková látka	ROZLIŠENÍ					
					mladis- tví	děti	ženy/ dívky	pacha- telů	členů	
2001	21	30	9	0	2	5	0	22	33	6
2002	33	45	4	1	6	8	4	27	28	2
2003	21	34	1	0	8	1	0	22	22	3
celkem	75	109	14	1	16	14	4	71	83	11

Příloha č. 5

Magistrát města Teplice
Odbor DŽP
p. Pavlíková
Mírové náměstí 2970/7
41595 Teplice

Věc: <u>Žádost o udělení souhlasu k využití ploch pro graffiti tvorbu</u>

Žádám o udělení souhlasu pro tvorbu graffiti na plochách v Teplicích, kde je v současné době tato tvorba povolena:

1) Bílinská x Bystřanská - mostní podpěrné zdi, průchod k Zámeckému koupališti
2) Jateční ul. - mostní podpěrné zdi
3) Hřbitovní ul. - mostní podpěrné zdi, nájezd na dálnici
4) spojka Alejní - Jateční - mostní podpěrné zdi
5) Maršovská ul. - průchody do ul. Májové a Přítkovské
6) Maršovská ul. - průchody do ul. Bohosudovské a Májové
7) Přítkovská ul. - panelák vedle sociálky - průchod do vnitrobloku a do ul. Obránců míru
8) Bohosudovská ul. - opěrná zed' areálu ZŠ Maršovská
9) Novoveská ul. - opěrné zdi po obou stranách komunikace
10) ul. H.Malířové – viadukt za parkem „U Bulhara“

Dále mám zájem toto povolení rozšířit o plochy, které jsem za tím účelem vytipoval. Jedná se o tato místa:

Umístění plochy (ulice, podrobný popis místa)	Vlastník nemovitosti, na níž se plocha nachází

V Teplicích dne ……

Jméno a příjmení žadatele: ……

Adresa:……

Podpis: .....

Příloha č. 7: Příklady poškození fasád postříkáním či pomalováním barvou.

Příloha č. 8: Příklad poškození dopravního značení.

Příloha č. 6 : Ukázka povolené plochy v Teplicích pro tvorbu graffiti

Obrázek č. 1 : Plocha pro tvorbu graffiti před povolením

Obrázek č. 2 : Plocha pro tvorbu graffiti po povolení